

Sprawozdanie
Dyrekcji
Szkoły Górniczej

w Tarnowskich Górach

za 89/2 i 90/1 rok szkolny

a mianowicie

za czas od 1 lipca 1927 do 30 czerwca 1928.

Tarnowskie Góry 1928

Nakładem Górnośląskiego Związku Przemysłowców
Górnico-Hutniczych Z. z. w Katowicach

Sprawozdanie Dyrekcji Szkoły Górniczej

w Tarnowskich Górach

za 89/2 i 90/1 rok szkolny

a mianowicie

za czas od 1 lipca 1927 do 30 czerwca 1928.

TREŚĆ:

*A. Pierwsze początki i rozwój szkoły górniczej w Tarnowskich Górach:
napisał dypl. inż. Feliks Piestrak.*

B. Część urzędowa, podana przez Dyrektora szkoły.

Tarnowskie Góry 1928

**Nakładem Górnośląskiego Związku Przemysłowców
Górnico-Hutniczych Z. z. w Katowicach**

fl 9 d 5

996
II

15.000,-

X-1131
996 II

A.

Pierwsze początki i rozwój szkoły górnictwa w Tarnowskich Górach

napisał inż. Feliks Piestrak.

Według dziełka byłego dyrektora Szkoły górniczej w Tarnowskich Górach Dr. L. Geisenheimera, „Festschrift zur fünfzigjährigen Jubelfeier der Oberschlesischen Bergschule“, wydanego nakładem A. Sauera i Sp. w r. 1889 także, szkoła górnicza w Steben, miejscowości kąpielowej lasu frankońskiego, leżącej w bawarskim okręgu Naila, założona w roku 1793 przez znanego przyrodnika i podróżnika Aleksandra Humboldta, była matką tarnogórskiej szkoły górniczej, otwartej w Tarnowskich Górach w r. 1803, wzgl. 1839.

Przyjmując rok 1803 jako datę założenia szkoły, musimy stwierdzić, że w r. b. upływa 125 lat od chwili jej założenia, przyjmując natomiast drugą alternatywę, należałoby dopiero za lat 11 t. j. w r. 1939 święcić jej stuletnie gody.

Z powyższego widzimy, że tarnogórska szkoła górnicza należy bezsprzecznie do szkół starych, to też warto może sięgnąć nieco do jej przeszłości, by czytelnikom Sprawozdania, a w szczególności absolwentom tej tak ważnej placówki naukowej, słów kilka o niej przypomnieć.

Zanim jednak to nastąpi, musimy zaznaczyć, że szkoły górnicze należą do najstarszych szkół technicznych, bowiem w Szczawnicy (Schemnitz) na Węgrzech założono szkołę taką w r. 1760, w Steben w r. 1793, w Tarn. Górach w r. 1803, w Waldenburgu w r. 1809, w Clausthalu w r. 1810, w Bochum i Siegen w r. 1816, w Eisleben w r. 1817, w Saarbrücken w r. 1818, w Kielcach w r. 1820, w Dillenburgu w r. 1858.

w Wieliczce w r. 1861 itd., z czego wnosimy o rozwijającym się tamże górnictwie, którego była i pozostanie najtrwalsza podwalina.

Jak z powyższego widzimy, pierwsze zaczątki szkół górniczych sięgają zaledwie drugiej połowy 18. wieku, mimo, że górnictwo w Niemczech, na Węgrzech, w Polsce i w Czechach od 8 wieków już istniało i miało poważną przeszłość, znaną nam z historii. Nie było to jednak górnictwo dzisiejsze, oparte na maszynach parowych i elektrycznych, lecz górnictwo pierwotne z mechanizmami poruszaniemi końmi, a w najlepszym razie siłą wodną, którego kierownicy i robotnicy kształcili się tylko praktycznie, przekazując swój zawód synom i wnukom i tworząc jedną wielką i wspólną rodzinę górniczą, wędrującą z Niemiec i Węgier do Polski, z Polski niejednokrotnie do Niemiec, Czech i odwrotnie.

A wędrowali tam dlatego, że jako specjaliści w swym zawodzie byli w krajach z górnictwa słynących poszukiwani i bez względu na swą przynależność i narodowość, jako instruktorowie górnictwa mile widziani.

I ci urzędnicy i górnicy obcej narodowości osiedlali się niejednokrotnie w nowej swej ojczyźnie na stałe, o czym świadczy cały szereg nazw niemieckich, czeskich i węgierskich, a zwłaszcza w Wieliczce, Bochni i Olkuszu, jak Bochnarów, Germanów, Bommerów, Wierzyńków, Borlachów i wielu innych, którzy z czasem się spolonizowali i stali się najlepszymi synami Ojczyzny.

Z biegiem jednak lat, po zaprowadzeniu ulepszeń, a w szczególności maszyn parowych w górnictwie, okazało się, że dotychczasowe praktyczne kształcenie urzędników górniczych nie jest wystarczającym, że wzorem Anglii należy zaprowadzić systematyczną naukę szkolną i nie ograniczać się do nauki czytania i pisania, lecz uzupełnić ją wiadomościami i z innych dziedzin wchodzących w zakres górnictwa.

I dlatego dnia 14 lutego 1803 otwarto na Górnym Śląsku 2 szkoły górnicze równocześnie, a mianowicie: jedną w Tarnowskich Górach z 12, drugą zaś w Król. Hucie z 20 uczniami, biorąc za wzór szkołę w Steben, o której już wyżej wspomniano.

Nauczanie w szkole w Tarn. Górach poruczono kanceliście tarnogórskiego Urzędu górniczego Haenelowi, zaś w Królewskiej Hucie urzędnikowi Górnośląskiej Kasy Pomocy Passekowi.

Dozór nad tarnogórską szkołą górniczą spoczywał w ręku przysięgłego Eislebena i referendarza Schulza, natomiast nad szkołą górniczą w Król. Hucie w ręku kadeta górniczego Heinzmanna.

W szkołach tych uczono czytania, pisania i rachunków, a nadto zamierzano wprowadzić naukę górnictwa, wiadomości pomocniczych i miernictwa. Umieszczono zaś je w budynku Urzędu górniczego w Tarnowskich Górach i w jednej z izb szkoły elementarnej w Królewskiej Hucie.

W obu szkołach udzielano nauki w języku niemieckim, po 4 godziny tygodniowo, przyczem nauczyciela Paska z Królewskiej Huty wcale nie wynagradzano, Haenelowi zaś przyznano dopiero w r. 1805 wynagrodzenie w wysokości 24 talarów rocznie.

Podręcznikami szkolnymi były: Sprawozdanie freiberskie o górnictwie, Rachunki górnicze Lempego i Nauki przyrodnicze Raffa.

Dnia 1 kwietnia 1804 przeniesiono tarnogórską szkołę górniczą do budynku położonego naprzeciw Urzędu górniczego, przydzielając w nim równocześnie mieszkanie nauczycielowi Haenelowi.

Uczniowie, jakkolwiek pobierali naukę bezpłatnie, uczęszczali do szkoły bardzo nieregularnie, gdyż wskutek wyężdżającej pracy górniczej, a więc ogólnego zmęczenia i wyczerpania, nauka ta po odbytej szychcie górniczej wcale ich nie pociągała.

To też z początkiem 1805 r. z braku elewów szkołę górniczą w Król. Hucie zamknięto, szkoła zaś tarnogórska ledwie że w owym czasie wegetowała, gdyż 4 tylko uczniów stało do niej uczęszczało.

Dr. Geisenheimer w pracy swej wspomina, że po Haenelu w r. 1805 objął czynności nauczycielskie asystent Otto, po nim zaś w tymże roku szychtmistrz Prentzel, że zatem częste zmiany sił nauczycielskich nie mogły wpływać korzystnie na rozwój szkoły.

Nadto dowiadujemy się z tego dziełka, że inspekcje tejsze szkoły, dokonywane przez Wyższy Urząd górniczy w Wrocławiu, oraz przez Urząd górniczy w Tarn. Górach, dawały wyniki ujemne, skutkiem czego przeprowadzono jej reorganizację, wypracowano stały program nauki i kierowników kopalni Fryderyka, skąd uczniowie się rekrutowali, zobowiązano do zmuszania uczniów do uczęszczania do szkoły.

Plan nauki, a może raczej instrukcję w formie katechizmu, która miała być od tego czasu podręcznikiem szkolnym, wypracował dyrektor kancelarii Wyższego Urzędu Górniczego Mihes. Podręcznik ten, bardzo starannie i szczegółowo zestawiony, posiadał 285 stronnic in folio, zawierał 55 tablic i traktował o najważniejszych wiadomościach z astronomii i geografii fizycznej, nauce o skałach, górnictwie, sortownictwie, ustawodawstwie górniczem i przepisach górniczo-politycznych.

Jakkolwiek jednak ówczesna szkoła weszła na nowe tory i ów jedyty podręcznik szkolny zbytnio młodzieży nie obciążał, to mimo to nie okazywano dla tej instytucji zbytniego zainteresowania, bądźto wskutek trudności językowych, bądźto wskutek przemęczenia w kopalni, wreszcie wskutek ówczesnych zamieszek wojennych, hamujących wszelki rozwój duchowy.

Kiedy zaś dodamy do tego ogólnie znany naówczas brak pieniądza a więc konieczność oszczędzania, zrozumiemy, że wśród takich warunków i mimo najlepszych chęci Wyższego Urzędu górniczego, szkoła tarnogórska rozwijać się nie mogła. Z powodu braku środków na jej utrzymanie usunięto ją z dotychczasowego budynku i wzorem szkoły wędrownej przenoszono ją do prywatnego pomieszkania kaźdoczesnego jej nauczyciela.

I dopiero w r. 1810, po poruczeniu prowadzenia szkoły sekretarzowi górniczemu Janowi Strohowi, zaświtała dla niej nowa era. Jego niezmordowanej pracy i staraniom połączonym z niejedną przykrą pigułką osobistą ma placówka ta bardzo wiele do zawdzięczenia, gdyż Stroh był właściwie twórcą szkoły, która poprzednio na tę nazwę nie zasługiwała.

On szkołę tę reorganizuje i w 2 obszernych memoriałach uzasadnia potrzebę nauczania w niej geometrii, miernictwa

i geologii, a nadto założenia tak dla nauki potrzebnych zbiorów skał i skamieniałości. Prócz tego żąda uzgodnienia czasu trwania pracy górniczej z nauką szkolną, „gdyż w przeciwnym razie ten tylko mógłby być nauczycielem, kto dysponuje obsadą robotników“.

Wnioski Stroha zatwierdził Wyższy Urząd górniczy, polecił podzielić uczniów na zdolniejszych i słabszych, i udzielać od 1812 roku nauki w 2 klasach według następującego planu:

Klasa I.

poniedziałek	wtorek	środa	czwartek	piątek
g o d z i n a				
1—3	1—3	1—3	1—4	1—4
rachunki	rachunki	geometria dla słabych ćwiczenia pisemne	rysunki dla tych, którzy nie rysują, zatrudnienie jak w poniedziałek	rysunki

Klasa II.

poniedziałek	wtorek	środa	czwartek	piątek
g o d z i n a				
3—4	3—4	3—4		
ćwiczenia w zadaniach pisemnych dyktat	miernictwo praktyczne	zasady mineralogji i geologii		

Do klasy niższej uczęszczało uczniów 7, do wyższej 11. Frekwencja uczniów była naogół regularniejsza, atoli wojny napoleońskie, powołanie uczniów pod broń, wreszcie przemarsz wojsk rosyjskich w r. 1814 przez Tarnowskie Góry, wpływały ujemnie na rozwój szkoły górniczej.

I dopiero po ukończeniu wojen napoleońskich, kiedy szkolnictwu górniczemu poświęcono znowu baczniejszą uwa-

gę, proponuje Stroh rozbudowę szkoły, opracowuje dokładne plany nauki, pragnie stworzyć szkołę hutniczą i kładzie główny nacisk na praktyczne wykształcenie elewów w poszczególnych kopalniach we wszelkich robotach górniczych.

By ten cel osiągnąć, proponuje, by godziny przedpołudniowe przeznaczono na naukę szkolną, zaś popołudniowe na zjazd do kopalni, dalej, by nauka geometrii była podstawą wszelkich innych przedmiotów, by kilkakrotnie w roku w obecności władz uczniów egzaminowano i uczniów niezdolnych od dalszej nauki wykluczano. Wnioski te nie osiągnęły jednak należytego zrozumienia, naukę prowadzono dalej według planu z r. 1812 r. jedynym owocem osiągniętym przez owego męża opatrnościowego był ten, że wydano kierownikowi ruchu kopalnianego ścisłe polecenie, by ułatwiał elewom regularne uczęszczanie do szkoły.

W roku 1814 wzrosła ilość uczniów uczęszczających do tarnogórskiej szkoły górniczej, gdyż uczniom szkoły elementarnej, zamierzającym poświęcić się zawodowi górniczemu i zajętym przy robotach przebiórczych, udzielał Stroh bezpłatnej nauki rysunków.

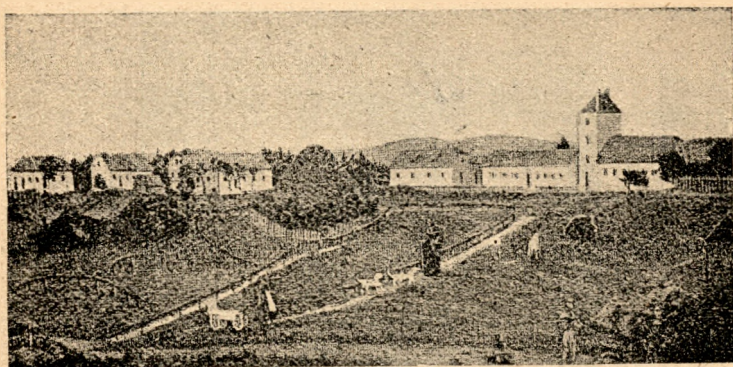
Godzi się może wspomnieć, że w r. 1818 przyznano Strowi za udzielanie nauki remunerację w kwocie 50, zaś w następnym roku 90 talarów rocznie, co świadczy o wielkiem uznaniu zasług owego wybitnego pedagoga przez Wyższy Urząd górniczy w Wrocławiu.

Jan Karol Stroh zmarł 25 września 1822 roku w Tarn. Górach; w uznaniu zaś tegoż zasług jeden z szybów kopalni „Król“ ochrzczono jego imieniem.

Uczniami Stroha byli między innymi Fryderyk Wilhelm Grundmann i Franciszek Winckler, mężowie niepośledniej miary, wielce zasłużeni dla rozwoju Górnego Śląska, których życiorysy znajdują się: pierwszego w czasopiśmie „Zeitschrift des Oberschlesischen Berg- und Hüttenmännischen Vereins“ z roku 1887, str. 318, drugiego zaś w czasopiśmie „Zeitschrift f. B. H. u. S. W.“ tom I, str. 218.

Po zgonie J. Stroha tarnogórska szkoła górnicza upadła, gdyż zabrakło jej ducha opiekuńczego i tę placówkę nauki, rokującą tak piękne nadzieje, zwinięto.

Po mniej więcej 2 latach jej zastoju, sztygar zjazdowy Kühnemann, zatrudniony na kopalni Fryderyka, próbuje na

Kopalnia Fryderyk.

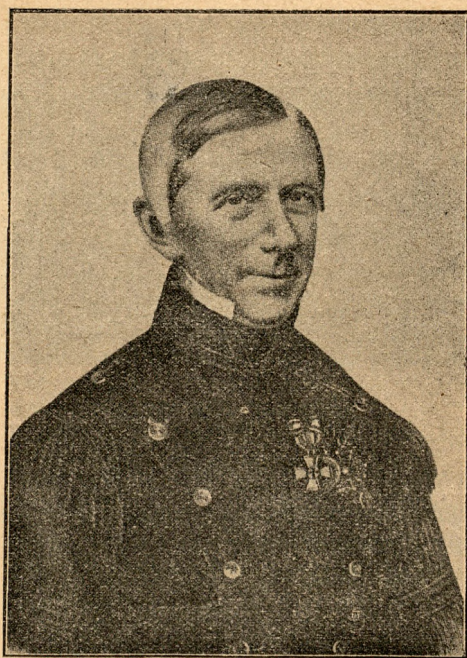
polu szkolnictwa górniczego znowu szczęścia i kształci tam w nauce pisania, rachunków i używania kompasu 6 górników, za co otrzymuje wynagrodzenie 18 talarów. W roku następnym czynność tę obejmuje miernik Segnitz, a w r. 1828 miernik Giehne, który przenosi naukę z szybu Fryderyka do Tarnowskich Gór i kształci tam ogółem uczniów 9.

Okolo roku 1830, kiedy stosunki ekonomiczne na Górnym Śląsku się poprawiły, górnictwo zaś ponownie zakwitło i wymagało zwiększenia urzędników górniczych, zaczęto myśleć znowu o wskrzeszeniu szkolnictwa górniczego i mężem tym, który je wyrwał z letargu i do nowego życia pobudził, był starszy zjazdowy Rudolf v. Carnall.

W memoryale swym, wniesionym dnia 6 września 1837 do Wyższego Urzędu górniczego, a popartym planem nauki oraz kosztorysem utrzymania szkoły, proponuje on prowadzenie nauki szkolnej dwuklasowej w dwóch względnie trzech po sobie następujących porach zimowych z matematyki, mineralogji, chemji, fizyki, miernictwa, rysunków i kaligrafji, w 14 godzinach tygodniowo.

Z klasy niższej, opartej na nauce pisania, rachunków i praktycznego miernictwa, mieli wychodzić sztygarzy, z wyższej zaś, w której uczono się algebry, geometrii, fizyki, chemji,

mineralogji, górnictwa i rachunkowości, mieli wychodzić nad-sztygarzy, przysięgli, zjazdowi, miernicy i szychtmistrze.

Rudolf v. Carnall.

Po zatwierdzeniu wniosków Carnalla przez Ministerstwo Skarbu, któremu naówczas górnictwo było podporządkowane, w aptecę Cochlera, dzisiejszej aptece pod Białym Aniołem, dnia 28 stycznia 1839 podjęto naukę na nowo.

Z tego widzimy, że powyższy dzień nie był wcale dniem założenia, lecz raczej przywrócenia szkoły górniczej w Tarnowskich Górach i dlatego na tytuł artykułu, który pojawił się dnia 17 lutego b.r. w Nr. 8 czasopisma „Oberschlesien im Bild“, zatytułowany „125 Jahre Oberschlesische Bergschule“, piszemy się w zupełności, prostując tem samem anachronizmy, co do powstania tarnogórskiej szkoły górniczej, w różnych wydawnictwach, czasopismach i sprawozdaniach szkolnych umieszczone i stale się powtarzające.

Kto pragnął wówczas wstąpić do szkoły górniczej, musiał wykazać się conajmniej jednoroczną praktyką kopalnianą. Podczas nauki szkolnej praca kopalniana trwała dalej. Uczniowie w liczbie 14 zjeżdżali codziennie o godzinie 6-tej rano do kopalni Fryderyka, wyjeżdżali zaś o godzinie 12-tej i w ten sposób zarabiali na swe utrzymanie. Popołudniu od godz. 2—6 odbywała się nauka szkolna według następującego programu:

górnictwa	uczono tygodniowo godzin		
petrografii	"	"	2
geometrii elementarnej	"	"	2
miernictwa	"	"	2
pisowni	"	"	2
rachunkowości	"	"	2
rysunków	"	"	12
ogółem	"	"	24

Stan grona nauczycielskiego był wówczas następujący:

Carnall, dyrektor
Giehne, nauczyciel
Grundmann, nauczyciel
Rohland, nauczyciel.

Honorarja nauczycielskie wynosiły 150 talarów, natomiast za najem lokalu, opał, światło i czyszczenie tegoż, wreszcie za zakupno książek, materiałów pisemnych i rachunkowych płacono 155 talarów, czyli, że koszt utrzymania szkoły wynosiły 305 talarów rocznie.

Powyższy program nauki rozszerzono w listopadzie 1840 r. przez wprowadzenie nauki maszynoznawstwa, której udzielał Carnall w 2 godzinach tygodniowo, przyczem wydano polecenie, by przyszli uczniowie odbyli praktykę kopalnianą nie tylko w kopalni Fryderyka, lecz i w okolicznych kopalniach węgla.

Wskutek wzrostu górnictwa, a temsamem wzmożenia się zapotrzebowania sztygarów górniczych, zaszła potrzeba otwarcia nadto kursów sztygarskich na kopalni Fryderyka, które Carnall zorganizował i które trwały do końca listopada 1842 roku.

By artykułu zbytnio nie rozwlekać, nie podajemy bliższych szczegółów o owych kursach, zaznaczamy jednakże, że

O. Krug v. Nidda.

kierownikiem ich był szychtmistrz Rhenisch, udzielający kursistom nauki pisania i rachunków.

Tarnogórska szkoła górnicza, pod umiejętnym i sprężystym kierownictwem Carnalla, rozwijała się zatem znakomicie. atoli dziwne fatum zagroziło znowu jej bytowi, gdyż po przeniesieniu w październiku 1844 r. Carnalla do Bonn, nie znaleziono godnego jego następcy, ba, nie znaleziono nawet nauczyciela, który mógłby się podjąć wykładania jego przedmiotów. Nauka górnictwa, petrografji i maszynoznawstwa odpadła, przeto zastąpiono ją nauką rysunków. Szkoła zaczęła się chwiać w swych posadach, uczniowie uczęszczali do niej nieregularnie i stan ten, dla szkoły prawdziwie rozpaczliwy, trwał do sierpnia 1846 r., w którym na jej horyzoncie, w osobie Ottona Kruga v. Nidda, zajaśniała nowa gwiazda. On też obejmuje naukę górnictwa i petrografji, naukę fizyki i maszynoznawstwa porucza maszyniście Augustowi Dresslerowi, zwiększa etat szkolny do 572 talarów rocznie i przywraca szkole

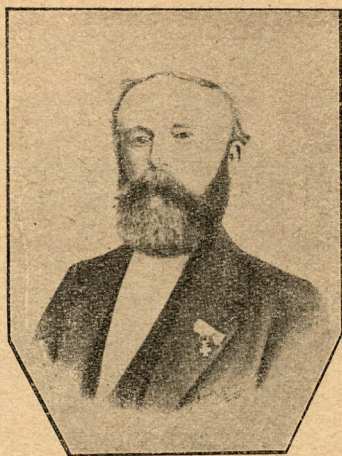
dawne jej znaczenie. Niedługo jednak jaśniała ta gwiazda na horyzoncie tarnogórskim, gdyż z końcem września 1850 r. obejmuje Krug v. Nidda inną placówkę, a szkoła poruczona kierownictwu górmistrza Schmidta zapada znowu w stan letargu, w grudniu 1850 całkiem zamiera i dopiero w r. 1851. a ściśle biorąc w r. 1854, po przejściu pod zarząd Górniczej Kasy Pomocy, budzi się znowu do życia.

Już sam budżet szkolny, zwiększony z 305 do 2000 talarów w r. 1854, świadczy o żywszem zainteresowaniu się szkołą, która w osobie górmistrza Dr. Marcina Webskyego, znanego mineraloga i chemika, zyskała wykładowcę górnictwa, petrografii i maszynoznawstwa, w osobie zaś Ferdynanda Asta, który przez lat 20 w szkole górniczej pracował, świetnego nauczyciela i niezrównanego pedagoga.

Następstwem oddania szkoły górniczej pod zarząd Górniczej Kasy Pomocy było ustanowienie w r. 1855 Rady opiekuńczej, której przewodniczył dyrektor Urzędu górniczego, dalszymi zaś jej członkami byli dwaj urzędnicy Urzędu górniczego, oraz dwaj delegaci zakładów należących do Górniczej Kasy Pomocy. W tym też roku, przy ulicy Gliwickiej, naprzeciw dzisiejszego kościoła katolickiego, nabyto za 8309 talarów budynek, do którego po odpowiednich przeróbkach w roku 1857 wprowadziła się szkoła. Liczyła ona w owym czasie 42 uczniów, a najważniejszą zmianą w nowej jej organizacji była ta, że zniesiono codzienny zjazd uczniów do kopalni, a więc przeznaczono cały dzień roboczy na naukę w szkole.

Plan nauki w świeżo zreorganizowanej szkole był wówczas następujący:

górnictwa	uczono w tygodniu godzin	4
maszynoznawstwa	" "	2
fizyki	" "	6
chemji	" "	6
mineralogji i geologji	" "	4
rachunków i matematyki	" "	8
języka niem i stylistyki	" "	2
miernictwa	" "	4
rysunków	" "	12
Razem godzin		48

Karol Nehler.

Ponieważ powyższa ilość godzin była stanowczo za wielką, przeto zmniejszono ją od następnego kursu kosztem fizyki, chemji i rysunków o godzin 6, a później raz jeszcze kosztem rysunków o godzin 2, wskutek czego ogólna ilość godzin nauki wynosiła ostatecznie 40 tygodniowo.

Oczywiście, że w miarę funduszków starano się o powiększenie zbiorów naukowych, toteż budżet szkolny w r. 1858 wykazuje w wydatkach 8166 talarów, co na owe czasy jest bardzo pokaźną kwotą.

Na wzmiankowanej organizacji opierała się szkoła do r. 1873 i tylko w r. 1861, po zniesieniu Górnośląskiego Urzędu górniczego, a tem samem po pozbawieniu Rady Nadzorczej 3 członków rekrutujących się z tegoż Urzędu, nastąpiła zmiana jej statutu o tyle, że Zarząd szkoły, pozostającej zresztą pod nadzorem Wyższego Urzędu górniczego, składał się z 5 członków Komitetu Kasy Pomocy i dyrektora szkoły. Tak dyrektora, jak i nauczycieli mianował Wyższy Urząd górniczy na wniosek komitetu Górniczej Kasy Pomocy.

W tym też roku, górnistrz Karol Nehler obejmuje tymczasowe, a z końcem 1862, jako dyrektor, stałe kierownictwo szkoły.

Rozwój górnictwa po r. 1870 w Niemczech powoduje przekształcenie szkół górniczych w Bochum, Clausthalu, Saarbrücken, a wreszcie i w Tarnowskich Górach.

Z polecenia Zarządu Górnośląskiej Kasy Pomocy, członkowie tejże, radcy górniczy Mauve i Scherbening, wypracowali nowy plan nauki dla szkoły górniczej i zmierzali w nim do tego, by absolwenci szkolni otrzymali wykształcenie upoważniające ich do objęcia stanowisk kierowników kopalń względnie mierniczych górniczych. Celem osiągnięcia tego proponowali dołączenie do klasy najwyższej fachowego oddziału dla mierników. Wniosek ten miał swych zwolenników i przeciwników, przeciwnikiem zaś był między innymi dyrektor Nehler, gdyż upatrywał w nim stworzenie między akademią a szkołą górniczą mniej pożądanego stopnia średniego, dla którego nie uzyska się odpowiednio przygotowanych uczniów.

Rozwiązania tego problemu nie doczekał się atoli Nehler, gdyż zmarł 2 stycznia 1874 roku.

Bardzo ważną zdobyczą szkoły było utworzenie przy niej dwumiesięcznego kursu przygotowawczego dla kandydatów, którzy nie złożyli egzaminu wstępnego do szkoły. Na kursie tym uczono: języka niemieckiego, rachunków, matematyki, przyrody, geografii, czytania i rysunków.

Sprawę ostatecznego dostosowania planu szkolnego do wzrostu górnictwa, poruczono teraz świeżo zaangażowanemu pedagogowi Dr. Leopoldowi Geisenheimerowi, nauczycielowi szkoły przemysłowej w Świdnicy, którego w r. 1874 zamianowano dyrektorem, a z której to misji wywiązał się tenże znakomicie, gdyż szkoła tarnogórska na jego planie nauki opierała się długie lata, a i w czasach ostatnich, po przejęciu jej przez Polskę, nauka szkolna była na planie tym oparta.

Plan Dr. Geisenheimera polegał na tem, że żądał od wstępujących do szkoły górniczej wykazania się dwuletnią praktyką kopalnianą, dalej żądał złożenia egzaminu wstępnego, wreszcie oddania się dwuletniej nauce szkolnej dla sztygarów, a trzyletniej dla mierniczych i kierowników ruchu, według następującego programu:

Przedmiot nauki	Kurs szkolny		klasa fachowa	
	klasa niższa	klasa wyższa	Oddział dla	
			mierni- czych	kierow- ników ruchu
Język niemiecki	3	2	2	2
Historja	—	—	2	2
Geografja	1	—		
Rachunki	3	2	—	—
Matematyka	6	6	6	6
Fizyka	3	2	3	3
Chemja	2			
Mineralogja	2	—		
Geologja	—	2	4	4
Górnictwo	4	4		
Mechanika	—	3	—	2
Maszynoznawstwo	2	2	—	2
Budownictwo	1	1	—	1
Miernictwo	2	4	18	6
Rysunki z miernictwa	2	2		
Rysunki linijne	4	4	—	4
Ustawodawstwo	—	1	1	1
Rachunkowość	1	1	—	—
Praca w laboratorium	—	—	—	1
Razem	36	36	36	37

Z klas fachowych dla mierników i kierowników ruchu uczniowie na ogół mało korzystali. Uczniowie zamożni nie chcieli uczęszczać do oddziału mierniczego, niezamożni zaś woleli poświęcić się praktycznemu zajęciu. Ponieważ zaś zapotrzebowanie mierników było coraz mniejsze, a oddział dla kierowników ruchu nie uzyskał urzędowego upoważnienia, wreszcie ponieważ trzeciego roku nauki szkolnej w praktyce wcale niedoceniano, przeto koncepcja prowadzenia klas fachowych sama od siebie upadła i klasy te zamknięto.

Dla zaokrąglenia niniejszego okresu, trwającego od 1874 do 1889 r., należy wspomnieć, że w gronie nauczycielskiem szkoły górniczej nastąpiły znaczne zmiany, gdyż po ustąpieniu nauczycieli Fryderyka Grundmanna, Ferdynanda Asta, Hugona Kocha i Ferdynanda Sotzmanna przybyły siły nowe w osobach Dr. Antoniego Mikołajczaka, Ryszarda Sonnetta i Roberta Wabnera, po ustąpieniu zaś Dr. Mikołajczaka objął

tegoż przedmioty Dr. Aleksander Breittfeld, profesor gimnazjalny z Król. Huty.

Krótkie życiorysy owych mężów nauki znajdują się w dziełku Roberta Springera „Oberschlesische Bergmann's-Poesie und Prosa“, Michałkowice 1912, do którego zwracamy chętnych czytelników.

Dr. L. Geisenheimer.

W ten sposób dobiegliśmy z naszym zarysem historycznym do r. 1889, w którym dnia 24 marca obchodzono uroczysty jubileusz pięćdziesięciolecia Zakładu, przywróconego dnia 28 marca 1839 r. przez Carnalla do nowego życia.

Uroczystości samej opisywać nie będziemy, przytoczymy jednak przynajmniej adres Magistratu tarnogórskiego, wreczony szkole przez byłego burmistrza miasta, Henkego, który brzmi w przekładzie następująco:

„Szkoła górnicza w Tarnowskich Górach święci dzisiaj uroczystość pięćdziesiątej zmiany godów swego istnienia. Założona mocą Najwyższego Zezwolenia za współdziałaniem starszego zjazdowego, byłego starosty górniczego v. Carnalla, wykazywała z roku na rok coraz to pomyślniejsze postępy, a przez wykształcenie licznych i dzielnych zastępów wychowanków, znanych nawet poza granicami prowincji, rozwijała dla podniesienia górnictwa błogosławioną działalność.

W chwili, gdy królewskie urzędy państwowe, wielkie gwarectwa i Zarządy kopalń przez swe uczestnictwo w dzisiejszej uroczystości wyrażają jej uznanie, to stare wolne miasto górnicze Tarnowskie Góry przede wszystkim swe serdeczne życzenia pomyślności składa do rąk jubilatki, pomne wielkich zasług mężów, którzy wykonując swój zawód nauczycielski, poruczone sobie zadanie tak wspaniale rozwiązali.

Oby jubilatka i nadal tak zbawiennie działając, kwitła, rosła i rozwijała się. *Szczęść Boże!*"

Adres ten przechowujemy w szkole z należytą starannością i spoglądając nań, oraz podziwiając twórców tej tak ważnej placówki naukowej nie od r. 1839, lecz raczej od 1803 roku istniejącej, po 125 latach jej działalności oddajemy im na ten maejsu cześć należną.

Na zakończenie niniejszego artykułu spróbujemy jeszcze na podstawie aktów szkolnych skreślić słów kilka o dalszych dziejach tarnogórskiej szkoły górniczej od 25 marca 1889 do 21 stycznia 1924 r. i od 22 stycznia 1924 do chwili obecnej, zwłaszcza, że w powyższych okresach czasu tak w umieszczeniu szkoły, jak i w jej rozwoju zaszły zmiany, których pominać nie możemy.

Przedewszystkiem należy zauważyć, że w latach 1889 do 1895 plan nauki szkolnej nie uległ poważniejszym zmianom, gdyż oprócz „Pierwszej pomocy w wypadkach“, dotąd nie wykładanej i wprowadzonej w r. 1889, zmian w programie nie widzimy. Nauka powyższego przedmiotu była jednak dla uczniów uciążliwą, gdyż Dr. Wagner wykladał ją w Król. Hucie, dokąd uczniowie II klasy, ze znaczną stratą czasu, do roku 1893 raz na tydzień jeździli.

W roku 1893 zorganizowano naukę Pierwszej pomocy w wypadkach w Tarn. Górach i udzielał jej od tego czasu radca sanitarny Dr. Rinke.

Ponieważ szkoła szła z duchem czasu i postępu i wymagała coraz to większych ulepszeń, przeto gmach dotychczasowy, znajdujący się przy ulicy Gliwickiej, okazał się znowu za szczupłym i należało pomyśleć o nowym budynku szkolnym. Tę nader piekącą sprawę rozwiązał szczęśliwie dyrektor L. Geisenheimer, gdyż dzięki tegoż zabiegom gmina tarnogórska oddaje na ten cel plac budowlany przy dzisiejszej ulicy Karola

Miarki całkiem bezinteresownie, a dnia 9 czerwca 1892 roku przenosi się szkoła do nowego gmachu, wzniesionego kosztem 83.000 Marek.

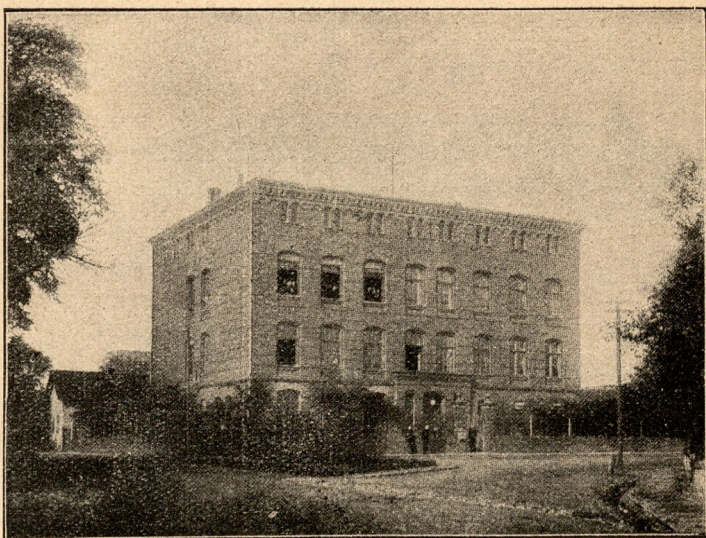
Długoletni i wielce dla szkoły zasłużony dyrektor Dr. L. Geisenheimer doczekał się wprawdzie ziszczenia swych zamiarów, a mianowicie umieszczenia zreorganizowanego przez siebie Zakładu w nowych murach, lecz nie cieszył się długo owocem swych zabiegów, gdyż zmarł niebawem, dn. 25 września 1893 roku.

Następca tegoż, asesor górniczy Heller, który około 6 lat był dyrektorem Zakładu, pracuje w duchu poprzednika nad rozbudową i rozwojem powierzzonej sobie szkoły, dzieli dotychczasowy dwuletni kurs szkolny na 4 półroczia, tworzy zeń 4 klasy, od IV—I, i układa odpowiedni plan nauki. Organizacja taka, która przetrwała tu do roku 1926, była dla szkoły tarnogórskiej nader celową, gdyż przez dwukrotne przyjmowanie nowych kandydatów do szkoły i dwukrotne uwalnianie absolwentów szkolnych w ciągu roku, stworzono możliwość szybkiego pokrycia zapotrzebowania sztygarów, których brak odbijał się niepomyślnie na rozwoju przemysłu górniczego.

W sprawie planu nauki należy zauważyć, że nauce geometrii, chemii i rysunków poświęcono teraz znacznie baczniejszą uwagę, jednakowoż kosztem zwiększenia godzin nauki z 36 do 42 tygodniowo, co dla młodocianych umysłów było wprost zabójczem.

Dlatego następca dyrektora Kellera Dr. Albrecht Schwidtal, który kierował Zakładem do 30 września 1921 r., redukuje w r. 1900 i 1903 ową ilość godzin, rozwija w szkole laboratorium chemiczne, wprowadza jako nowy przedmiot naukę elektrotechniki, pomnaża dotychczasowe zbiory szkolne, a w szczególności, jako mechanik, oddaje się z całym zapałem zebraniu zbiorów do nauki maszynoznawstwa, co pozostanie trwałym pomnikiem jego znakomitej działalności.

Jego też staraniom zawdzięcza szkoła uzyskanie kredytów na jej rozszerzenie przez dobudowę trzypiętrowego skrzydła, w którym w r. 1909 pomieszczono bibliotekę uczniów. 3 klasy, salę rysunkową i aulę szkolną.

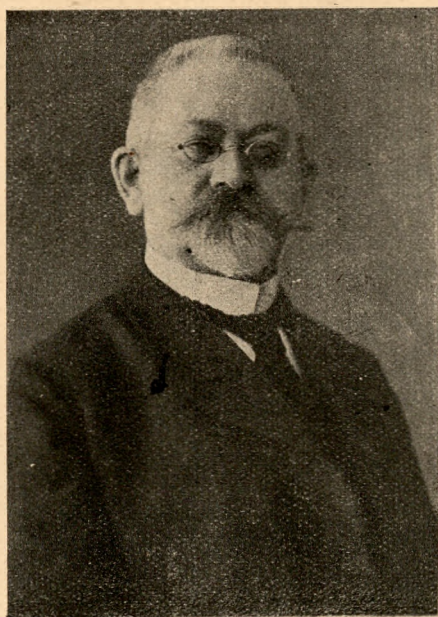
Szkoła górnicza.

Lata wielkiej wojny oddziaływały nader niepomysłnie na rozwój szkoły. Większość uczniów powołano w r. 1914 pod broń, część sił nauczycielskich zaciągnięto również do szeregów, tak, że z końcem sierpnia 1914 pozostało zaledwie 8 uczniów i kilku nauczycieli, wskutek czego szkołę chwilowo zamknięto.

Ponieważ na poszczególnych kopalniach byli jednak kandydaci ubiegający się o przyjęcie do szkoły górniczej, którzy nie posiadali trzyletniej praktyki kopalnianej, przeto przyjęto ich część już po dwuletniej praktyce do szkoły, wskutek czego z końcem września 1914, po zgłoszeniu się 31 nowych kandydatów, rozpoczęto z 39 uczniami naukę szkolną.

W roku 1915 liczyła szkoła uczniów 56, z końcem tegoż roku uczniów 12, zaś z końcem roku 1916 uczniów 18.

Wśród takich okoliczności kończyła tylko znikoma ilość uczniów szkołę i tak: w r. 1915 i 1916 ukończyło ją zaledwie uczniów 5, co wpływało nader ujemnie na sprawność przemysłu górniczego, pozbawionego tak nieodzownych sił dozorczych.

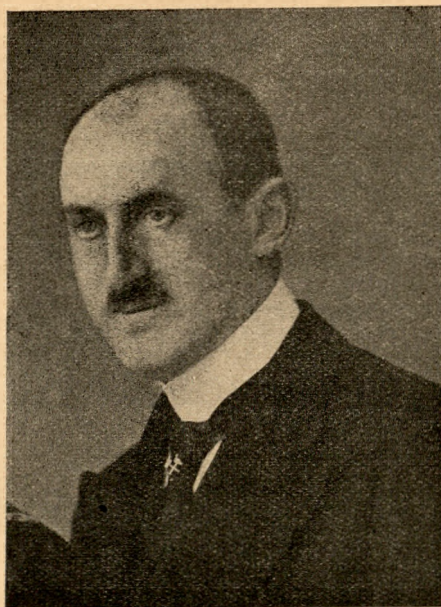
Dr. Schwidta'.

By złemu zaradzić, skrócono nietylko długość przed-szkolnej praktyki kopalnianej do lat 2, lecz i długość nauki w poszczególnych klasach z 5 do 3 miesięcy 10 dni zamiast dotychczasowych półroczy, a wreszcie postarano się u Władz wojskowych o chwilowe zwolnienie uczniów od służby wojskowej.

Wskutek powyższych ulg i zarządzeń, z końcem r. 1917 wzrosła ilość uczniów do 94, ukończyło zaś szkołę w r. 1918 uczniów 58.

Od 8 stycznia do 16 marca 1919 wskutek znanych ogólnie następstw powojennych nauki szkolnej nie było, po otwarciu zaś szkoły, byłym żołnierzom armji niemieckiej skrócono naukę o 1 półrocze, wskutek czego w r. 1919 ukończyło szkołę uczniów 59.

Od 1 lutego 1920 roku przechodzi utrzymanie szkoły na Górnośląskie Towarzystwo szkoły górniczej (Oberschlesischer Bergschulverein E. V.) z siedzibą w Tarnowskich Górach Szkoła liczyła naówczas około 180 uczniów, dyrektorem zaś jej był nadal Dr. Albrecht Schwidtal, a nauczycielami stałymi

H. Fromm.

i pomocniczymi: Fromm. Haacke, Herrman, Haase, Kremser. Kurpin, Reimann, Schubert, Wolf i Dr. Steckenbach.

W dniu 24 października tegoż roku nastąpiło uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej, poświęconej 36 poległym uczniom Zakładu, o czym w sprawozdaniu za rok 1920 czytamy odpowiednią wzmiankę.

Z końcem roku 1921, po 22 $\frac{1}{2}$ rocznej służbie w Zakładzie, dyrektor tegoż Dr. Albrecht Schwidtal przechodzi w stan spoczynku, a miejsce po nim obejmuje z początkiem 1922 r. asesor górniczy Hans Fromm.

Po przyłączeniu Tarnowskich Gór w dniu 25 czerwca 1922 r. do Polski i po rozwiązaniu dnia 1 stycznia 1924 Górnośląskiego Towarzystwa Szkoły Górniczej, przechodzi szkoła pod zarząd Górnośląsk. Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach, tegoż zaś decernent, inż. Bronisław Pietrzykowski, otrzymuje misję zorganizowania szkoły polskiej, którą otwarto dnia 22 stycznia 1924 roku.

Trzy klasy paralelek niemieckich pozostały tu do końca czerwca tegoż roku, poczem przeniosły się do pobliskich Pyskowic (Peiskretscham) na Śląsku Niemieckim, gdzie otwarto niemiecką szkołę górniczą.

Dalsze dzieje tarnogórskiej szkoły górniczej, prowadzonej od jej otwarcia przez podpisanego, mieszczą się w 4 obszer-nych Sprawozdaniach szkolnych za rok 1924/25, 1925/26, 1926/27 i 1927/28, dlatego powtarzanie ich uważając za zbędne

Bursa szkolna.

zaznaczę tylko, że do rozwoju tej tak ważnej placówki naukowej przywiązuje się i nadal wielką wagę, o czym świadczy reorganizacja szkoły z kursu dwuletniego na trzyletni, uzgodnienie jej co do statutów, planów nauki i podręczników szkolnych z szkołą górniczą w Wieliczce, utworzenie w roku ubiegłym laboratorium elektrotechnicznego, znaczne powiększenie biblioteki uczniowskiej, założenie Bratniej Pomocy uczniów, utworzenie przy szkole bursy szkolnej, wreszcie nie reklamowana, lecz cicha praca nad powierzoną nam młodzieżą, ta jedyną przyszłością Ojczyzny.

*Absolwenci szkoły górniczej 1925-28 z dyrektorem dypl. inż. F. Piestrakiem
i gronem nauczycielskim.*

B.

Część urzędowa.

I.

ZARZĄD SZKOŁY.

„Szkoła górnicza w Tarnowskich Górach Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach” jest zakładem prywatnym, utrzymywanym i zarządzanym przez tenże Związek.

Na czele Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach stał w roku 1927/28:

generalny dyrektor Związku:

radca górniczy Dr. Geisenheimer Paweł w Katowicach;

delegatem do spraw szkoły górniczej był:

dyrektor, inż. górn. i hutn. Łowiński Miecz. w Katowicach.

II.

NADZÓR PAŃSTWOWY NAD SZKOŁĄ.

Szkoła górnicza w Tarnowskich Górach Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach, pozostawała pod nadzorem Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach, na czele którego w roku 1927/28 stali następujący inżynierowie:

dyrektor górniczy: dypl. inż. Maławski Zygmunt, Katowice;

wicedyrektor górn. dypl. inż. Szefer Leopold, Katowice;

wicedyrektor górn. dypl. inż. Majewski Stanisław, Katowice.

III.

GRONO NAUCZYCIELSKIE.

a) Nauczyciele stali:

1. Dypl. inż. Piestrak Feliks, em. st. radca górniczy, dyrektor szkoły górniczej, uczył: od 1 września 1927 r. do 30 kwietnia 1928 r. w klasie II miernictwa nadziemnego 3 godziny i rysunków sytuacyjnych 2 godziny, w klasie III rysunków z miernictwa górniczego 2 godziny, razem tygodniowo godzin 7.

Od 1 maja do 30 czerwca 1928 r. uczył w klasie II miernictwa nadziemnego 3 godziny i rysunków sytuacyjnych 2 godziny, w klasie III solnictwa 2 godziny i rysunków z miernictwa górniczego 2 godziny, razem tygodniowo godzin 9.

2. Dypl. inż. Ajdukiewicz Zygmunt uczył: od 1-go września 1927 do 31 stycznia 1928 r. w klasie II górnictwa 11 godzin i ratownictwa górniczego 1 godzinę, w kl. III górnictwa 7 godzin i ratownictwa górniczego 1 godzinę, tygodniowo godzin 20.

Od 1 lutego do 30 kwietnia 1928 r. uczył: w klasie II górnictwa 8 godzin, w klasie III górnictwa 7 godzin, solnictwa 2 godziny i ratownictwa górniczego 2 godziny, w klasie I kaligrafii 1 godzinę, tygodniowo godzin 20. Nadto zawiadował w powyższym czasie zbiorami do nauki górnictwa, sortownictwa i maszynoznawstwa górniczego.

Od 1 maja 1928 inż. Ajdukiewicz nie wykładał, gdyż wystąpił ze służby G. Z. P. G. H., Z. z. w Katowicach i objął obowiązki w Wyższym Urzędzie Górniczym tamże.

3. Dypl. inż. Kłiszewicz Adolf, uczył: od 1 września 1927 r. do 31 stycznia 1928 r. w klasie I geometrii pogładowej 5 godzin, rysunków z geometrii pogładowej 2 godziny, fizyki 4 godziny, chemji 3 godziny, górnictwa 3 godziny, w klasie III analizy gazów 1 godzinę i ekonomji ruchu kopalnianego wraz z nauką organizacji pracy po 1 godzinie, tygodniowo godzin 20.

Od 1 lutego do 30 kwietnia 1928 uczył w klasie I geometrii pogładowej 5 godzin, rysunków technicznych 2 godziny, fizyki 4 godziny, chemji 3 godziny, górnictwa 4 godziny, w klasie III analizy gazów i ekonomji ruchu kopalnianego wraz z nauką organizacji pracy po 1 godzinie, tygodniowo godzin 20.

Od 1 maja do 30 czerwca 1928 r. uczył: w klasie I geometrii pogładowej 5 godzin, rysunków technicznych 2 godziny, fizyki 4 godziny, chemii wraz z analizą gazów 3 godziny, górnictwa 4 godziny; w klasie II górnictwa 8 godzin; w klasie III analizy gazów i ekonomii ruchu kopalnianego wraz z nauką organizacji pracy po 1 godzinie; tygodniowo godzin 28. Pod zarządem powyższego nauczyciela znajdowały się zbiory do nauki chemii i analizy gazów.

4. Dr. Langie Stanisław uczył: od 1 września 1927 do 31 stycznia 1928 r. w klasie I języka polskiego godzin 4, w klasie II i III języka polskiego po godzin 3; w klasie I, II i III historii, geografii i ogólnego ustawodawstwa po 2 godziny; w klasie I kaligrafii 1 godzinę; w klasie I—III nadzorował ćwiczenia w hufcu szkolnym 3 godziny; tygodniowo godzin 20.

O 1 lutego do 30 czerwca 1928 r. uczył: w klasie I, II i III języka polskiego po godzin 4; w klasie I i II historii, geografii i ogólnego ustawodawstwa po 2 godziny; w klasie III historii, geografii i ogólnego ustawodawstwa 1 godzinę, w klasach I do III nadzorował ćwiczenia w hufcu szkolnym godzin 3; tygodniowo godzin 20.

5. Dypl. inż. Słotwiński Konstanty uczył: od 1 września 1927 r. do 31 stycznia 1928 w klasie II maszynoznawstwa ogólnego 3, rysunków z maszynoznawstwa ogólnego 2 godziny, budownictwa 1; w klasie III elektrotechniki 3 godziny, maszynoznawstwa górniczego 3, rysunków z maszynoznawstwa górniczego 2, budownictwa 2, rysunków z budownictwa 2, sortowania 2; tygodniowo godzin 20.

Od 1 lutego do 30 czerwca 1928 r. uczył: w klasie II maszynoznawstwa ogólnego 3, sortowania 3, elektrotechniki 2; w klasie III elektrotechniki 2, maszynoznawstwa górniczego 3, rysunków z maszynoznawstwa górniczego 2, budownictwa 2, rysunków z budownictwa 2, sortowania 1; tygodniowo godzin 20. Nadto zawiadował zbiorami do nauki maszynoznawstwa ogólnego.

b) Nauczyciele pomocniczy:

1. Dypl. inż. Astman Józef dodany inż. Słotwińskiemu przy wykładach elektrotechniki i maszynoznawstwa, oraz przy rysunkach z maszynoznawstwa jako siła pomocnicza,

zawiadował zbiorami do nauki fizyki i elektrotechniki, zakładał nowoczesne laboratorium elektrotechniczne, kierował ćwiczeniami uczniów w temże laboratorium, wreszcie zawiadował biblioteką szkolną.

Wskutek zwiększenia ilości godzin nauki szkolnej od 1 lutego 1928 r. prowadził nadto w klasie II rysunki z maszynoznawstwa ogólnego w 4 godzinach, zaś od 1 maja do 30-go czerwca 1928 r. w klasie I naukę kaligrafji w 1 godzinie tygodniowo.

2. Książkowy Bartoszewicz Józef uczył: od 1-go września 1927 r. do 31 stycznia 1928 r. w klasie II rachunkowości kopalnianej 2 godziny, natomiast od 1 lutego do 30-go czerwca 1928 r. w klasie III tegoż przedmiotu 1 godzinę tygodn.

3. Dr. Hager Bronisław, lekarz okręgowy Spółki Brackiej, uczył: od 1 września 1927 r. do 31 stycznia 1928 w klasie II i III pierwszej pomocy w wypadkach i higieny po 1 godzinie, natomiast od 1 lutego do 30 czerwca 1928 r. w klasie I i II tychże przedmiotów również po 1 godzinie; tygodniowo godzin 2.

4. Dypl. inż. Hanaśiewicz Włodzimierz, naczelnik Okręgowego Urzędu Górniczego w Tarnowskich Górach, uczył: od 1 września 1927 do 31 stycznia 1928 r. w klasie II ustawodawstwa górniczego i przepisów górniczo-policyjnych 1 i w klasie III 2 godziny; tygodniowo godzin 3.

Od 1 lutego do 30 kwietnia 1928 r. uczył w klasie III ustawodawstwa górniczego i przepisów górniczo-policyjnych 2 godziny tygodniowo.

Od 1 maja do 30 czerwca 1928 uczył: w klasie III ustawodawstwa górniczego i przepisów górniczo-policyjnych 2, ratownictwa górniczego 2; tygodniowo godzin 4.

5. Dypl. inż. Lasko Stanisław uczył: od 1 września 1927 r. do 31 stycznia 1928 r. w klasie I arytmetyki 6, geometrii wykreślnej 3, rysunków z geometrii wykreślnej 2, technicznej mechaniki 2; w klasie II mineralogji 5; w klasie III miernictwa górniczego 2; tygodniowo godzin 20.

Od 1 lutego do 30 czerwca 1928 r. uczył: w klasie I arytmetyki 6, geometrii wykreślnej 3, rysunków z geometrii wykreślnej 2; w klasie II mineralogji 5; tygodniowo godzin 16. Nadto zawiadował zbiorami do nauki mineralogji i geologji.

6. Proboszcz i kanonik tut. ks. Lewek Michał uczył: od 1 września 1927 r. do 30 czerwca 1928 r. w klasie I, II i III nauki etyki i kwestji społecznych po 1 godzinie, tygodniowo godzin 3.

7. Dypl. inż. Niziński Stanisław uczył: od 1 lutego do 30 kwietnia 1928 w klasie III miernictwa górniczego 3 godziny tygodniowo, zaś od 1 maja do 30 czerwca 1928 r. w klasie III miernictwa górniczego 3, górnictwa 7; tygodn. godzin 10.

c) Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

1. Prof. sem. naucz. Wójcikiewicz Antoni uczył: od 1 września 1927 r. do 31 stycznia 1928 r. w klasach I—III śpiewu 2 godziny, zaś od 1 lutego do 30 czerwca 1928 r. w wyższych klasach tegoż przedmiotu 1 godzinę tygodniowo.

2. Instruktor 11-go pułku piechoty w Tarn. Górach prowadził od 1 września 1927 do 30 czerwca 1928 r. ćwiczenia w hufcu szkolnym po 3 godziny tygodniowo (Kierownictwo wojskowe spoczywało w ręku kapitana Mroczkowskiego Kazimierza i porucznika Rutkowskiego Wacława, zaś nadzór szkolny w ręku Dr. Langiego Stanisława.)

Stan grona nauczycielskiego w roku szkolnym 1927/28

Dyrektor: dypl. inż. Piestruk Feliks.

a) Nauczyciele stali:

1. Dypl. inż. Ajdukiewicz Zygmunt, do 30 kwietnia 1928
2. Dypl. inż. Kliszewicz Adolf
3. Prof. Dr. Langie Stanisław
4. Dypl. inż. Słotwiński Konstanty

b) Nauczyciele pomocniczy:

1. Dypl. inż. Astman Józef
2. Książkowy Bartoszewicz Józef
3. Lekarz Dr. Hager Bronisław
4. Dypl. inż. Hanasiewicz Włodzimierz
5. Dypl. inż. Lasko Stanisław
6. Proboszcz ks. Lewek Michał

7. Dypl. inż. Niziński Stanisław
8. Prof. seminarjum naucz. Wójcikiewicz Antoni.

IV.

PLAN NAUKI OD 1 WRZEŚNIA 1927 DO 31 STYCZNIA 1928.

	Ilość godzin nauki w tygodniu				
	w klasie	I	II	III	Razem
I. Górnictwo	3	10	7		20
II. Ustawodawstwo górnicze i prze- pisy górnictwo-policyjne			1	2	3
III. Mineralogja i geologia			5		5
IV. Miernictwo nadziemne		3			3
V. Miernictwo podziemne (górn.) .				2	2
VI. Geometria wykreslna	3				3
VII. Maszynoznawstwo ogólne . .			3		3
VIII. Maszynoznawstwo górnicze . .				3	3
IX. Elektrotechnika				3	3
X. Chemja	3				3
XI. Rozbiór gazów				1	1
XII. Fizyka	4				4
XIII. Techniczna mechanika	2				2
XIV. Geometria poglądowa i trygo- nometria	5				5
XV. Arytmetyka i algebra	6				6
XVI. Sortowanie (wzbogacenie ko- palin)				2	2
XVII. Historja, geografia i ogólne usta- wodawstwo	2	2	2		6
XVIII. Ratownictwo górnicze		2	1		3
XIX. Ekonomia ruchu kopalnianego i naukowa organizacja pracy . .				2	2
XX. Rachunkowość kopalniana . .			2		2
XXI. Język polski	4	3	3		10
XXII. Pierwsza pomoc w wypadkach i higiena			1	1	2
XXIII. Budownictwo			1	2	3
XXIV. Kaligrafja	1				1
do przeniesienia:	33	33	31		97

Ilość godzin nauki w tygodniu				
w klasie	I	II	III	Razem
z przeniesienia:	33	33	31	97
XXV. Rysunki z geometrii pogładowej	2			2
XXVI. Rysunki z geometrii wykreślnej	2			2
XXVII. Rysunki sytuacyjne		2		2
XXVIII. Rysunki z miernictwa górniczego			2	2
XXIX. Rysunki z maszynoznawstwa ogólnego		2		2
XXX. Rysunki z maszynoznawstwa górniczego			2	2
XXXI. Rysunki z budownictwa			2	2
XXXII. Nauka etyki i kwestji społeczn. Przedmioty nadobowiązkowe	1	1	1	3
XXXIII. Śpiew	2	2	2	6
XXXIV. Gimnastyka (przysposobienie wojskowe)	3	3	3	9
Razem:	43	43	43	129

Objaśnienie powyższego planu (patrz Sprawozdanie za rok szkolny 1925/26, str. 11—30).

V.

PLAN NAUKI OD 1 LUTEGO DO 30 CZERWCA 1928 r.

Ilość godzin nauki w tygodniu				
w klasie	I	II	III	Razem
I. Górnictwo	4	8	7	19
II. Ustawodawstwo górnicze i prze- pisy górniczo-policyjne			2	2
III. Mineralogja i geologja		5		5
IV. Miernictwo nadziemne		3		3
V. Miernictwo podziemne (górn.)			3	3
VI. Geometria wykreślna (rzutowa) . . .	3			3
VII. Maszynoznawstwo ogólne		3		3
VIII. Maszynoznawstwo górnicze			3	3
IX. Elektrotechnika		2	3	5
X. Chemja i rozbiór gazów	3			3
XI. Fizyka	4			4
do przeniesienia:	14	21	18	53

	Ilość godzin nauki w tygodniu				
	w klasie	I	II	III	Razem
z przeniesienia:	14	21	18		53
XII. Techniczna mechanika		2			2
XIII. Geometria pogładowa i trygo- nometria	5				5
XIV. Arytmetyka i algebra	6				6
XV. Sortowanie (wzbogacanie ko- palin)		2			2
XVI. Solnictwo				2	2
XVII. Nauka o Polsce	2	2	1		5
XVIII. Ratownictwo górnicze			2		2
XIX. Naukowa organizacja pracy			1		1
XX. Rachunkowość kopalniana			1		1
XXI. Język polski i obcy	4	4	4		12
XXII. Pierwsza pomoc w wypadkach i hygiena	1				1
XXIII. Budownictwo			2		2
XXIV. Kaligrafia	1				1
XXV. Rysunki techniczne	2				2
XXVI. Rysunki z geometrii wykreślnej	2				2
XXVII. Rysunki sytuacyjne		2			2
XXVIII. Rysunki z miernictwa górni- czego				2	2
XXIX. Rysunki z maszynoznawstwa ogólnego		4			4
XXX. Rysunki z maszynoznawstwa górniczego				2	2
XXXI. Rysunki z budownictwa				2	2
XXXII. Nauka etyki i kwestji społecznej. Przedmioty nadobowiązkowe	1	1	1		3
XXXIII. Śpiew	1	1	1		3
XXXIV. Gimnastyka (przysposobienie wojskowe)	3	3	3		9
Razem:	42	42	42		126

Objaśnienie powyższego planu dołączy się w Sprawozdaniu za rok szkolny 1928/29.

VI.

ZESTAWIENIE

wycieczek naukowych odbytych w r. 1927/28.

L. p.	Dnia	Klasa	Zakład przemysłowy względnie rodzaj roboty w kopalni	Miejscowość wzgl. kopalnia
1.	10/XII	III	Odbudowa	Ferdynand
2.	18/I	III	Stacja ratunkowa	Mikołów
3.	7/III	III	Płóczka	Szarlej
4.	21/III	III	Odbudowa	Dębieńsko
5.	8/V	III	Odbudowa	Blücher
6.	24/V	II	Odbudowa	Kop. Wujek

Podobnie jak w latach poprzednich, udzieliły Zarządy na zwiedzenie poszczególnych kopalń oraz Zakładów przemysłowych jak najchętniej zezwolenia i przygotowały wycieczki stosownie do tut. wskazówek, wskutek czego cel wycieczki został całkowicie osiągnięty.

Za popieranie szkoły, ułatwienie powyższych wycieczek, wreszcie za podejmowanie uczestników tychże z prawdziwą gościnnością, składa Dyrekcja szkoły Zarządom kopalń i zakładów przemysłowych oraz panom Urzędnikom na tem miejscu najszczerze podziękowania.

VII.

ZBIORY NAUKOWE.

A. Biblioteka.

Biblioteka szkoły górniczej w Tarnowskich Górach składa się: 1. z biblioteki profesorskiej; 2. z biblioteki uczniów. Biblioteka profesorska zawierała dnia 1 stycznia 1928 r. 5388 tomów dzieł treści naukowej, ogólnej wartości 56.257,84 zł; natomiast biblioteka uczniów 1655 tomów dzieł treści naukowej i beletrystycznej wartości 8838,37 zł. Obydwie biblioteki posiadały ogółem 7043 dzieł wartości 65.096,21 zł.

Zawiadownstwo biblioteką spoczywało w ręku inż. Astmana Józefa.

a) W czasie od 1. lipca 1927 do 30. czerwca 1928 r. zakupiono dla biblioteki profesorskiej dzieła i podręczniki następujące:

Ing. Philippi „Elektrische Fördermaschinen“; Dr. Fritz Schmidt „Die Schachtfördermaschinen“; Dr. Ing. E. Förster „Die Schachtfördermaschinen“; Inż. St. Krasuski „Mechanika stosowana“; Bruner i Tołłoczko „Chemia nieorganiczna“; J. Nowak „Kronika miasta i powiatu Tarnowskie Góry“ 2 egz.; Jednodniówka Ligi Morskiej i Rzecznej 1926, 2 egzempl.; Model kotła opłomkowego systemu Quilleaume'a; Model silnika pasowego; Model turbiny parowej systemu inż. Parsonsa; Model silnika gazowego; Inż. Dr. St. Bryła „Podręcznik budownictwa żelaznego“; E. Porębski „Motory i ich obsługa“; Model prądnicy; Model elektromierza; Dr. L. Wolberg „Budowa ciała ludzkiego“; Dr. L. Wolberg „Budowa ciała kobiecego“; Dr. Ernst „Mapa nieba widzialnego na ziemiach Polski“; Hartner Doležal „Niedere Geodäsie“ 3 tomy; Inż. W. Skwarczyński „Podręcznik budowlany“; Heise und Herbst „Lehrbuch der Bergbaukunde“ 2 tomy; Dr. inż. W. Chrzanowski „Turbiny parowe“; A. Czerniaków „Silniki wybuchowe“; Inż. Dr. St. Bryła „Beton w budownictwie wiejskim“; Inż. T. Gayczak „O spawaniu elektrycznem metali“; Inż. A. Krzyżanowski „Maszyna parowa“; Inż. K. Nowicki „Opalanie kotłów parowych“; Inż. B. Rzeszotarski „Jak poznawać wadliwości działania maszyn tłokowych“; Dr. J. Siemiradzki „Podręcznik Paleontologii cz. I. wraz z atlasem“; Dr. J. Siemiradzki „Geologia ziem polskich“; Inż. G. Hensel „Elektrotechnika w zadaniach, Prąd stały“; Inż. G. Hensel „Elektrotechnika w zadaniach, Prąd zmienny“; Natanson i Zakrzewski „Nauka fizyki“ 3 tomy; Z. Rosen i St. Kamecki „Klucz do oznaczania minerałów“ 6 egzempl.; V. Kadaňka „Elemente der Elektrizität und Elektrotechnik für Bergleute“; Dipl. Ing. A. Meyer „Der elektrische Strom (Gleichstrom)“; Fritz Raskop „Der Katechismus der Ankerwickerei“; Dr. Inż. Schweiger „Elektrische Förderanlagen“; Dr. L. Mintrop „Einführung in die Markscheidekunde“; T. Szumański „Zasady kartografii“; Dr. A. Schweitzer „Die Steinkohlenindustrie Südwestpolens“; Dr. W. Wasik „Interpunkcja polska“; Kurt Sieben „Grundplan der wissenschaftlichen Betriebsführung im Bergbau“; E. Schulz

„Die Krankheiten der elektrischen Maschinen“; R. Edler „Taschenbuch der Starkstromschaltung“; W. Kögler „Isolationsmessung und Fehlerortsbestimmung“; F. Weickert „Prüfung elektrischer Maschinen und Transformatoren“; Przegląd górniczo-hutniczy 1927; Przegląd Techniczny 1927; Czasopismo Techniczne 1927; Straż Polska 1927; Morze 1927; Kohle und Erz 1927; Glückauf 1927; Stahl und Eisen 1927; Stadjon 1927; Dziennik Urzędowy W. O. P. 1927.

b) W czasie od 1. lipca 1927 do 30. czerwca 1928 r. zakupiono dla biblioteki uczniów ponad 200 dzieł najwybitniejszych pisarzy polskich, a mianowicie:

Asnyka, Boya (Żeleńskiego), Brodzińskiego, Chodźki, Czajkowskiego, Dyakowskiego, Fredry (hr. Aleksander), Gąsiorowskiego, Gawalewicz, Goetla, Gruszeckiego, Hoffmannowej, Kaczkowskiego, Karpińskiego, Kiedrzyńskiego, Konczyńskiego, Konopnickiej, Korzeniowskiego, Krasieńskiego, Krasickiego, Kraszewskiego, Lama, Lenartowicza, Makuszyńskiego, Małczewskiego, Mickiewicza, Nowaczyńskiego, Or-Ota, Ossendowskiego, Perzyńskiego, Prusa, Przybyszewskiego, Reymonta, Rodziewiczówny, Rzewuskiego, Sienkiewicza, Słowackiego, Syrokomli, Zapolskiej, Żeromskiego, Żuławskiego i t. d., oraz szereg podręczników szkolnych z geometrii, mineralogii, literatury polskiej, nauki o Polsce itd. itd.

c) W powyższym czasie otrzymano w darze:

Sprawozdanie Stowarzyszenia Dozoru kotłów parowych Z. z. Katowice za rok 1926 i 1927, 4 egzemplarze; Dr. St. Jaskólski „Złoża oolitowych rud żelaznych obszaru Częstochowskiego, Kraków 1927“; Dr. St. Jaskólski „Ueber einige Chloritschiefer aus der Westtatra“; Inż. Blitek „Technika strzelnicza w kopalniach węgla, Dąbrowa górnicza 1926“; „Sprawozdanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Wojew. Śląskiego 1922—1925“ 6 egzempl.; Sprawozdanie Spółki Brackiej w Tarnowskich Górach 1922—1925; 2 egzempl.; Ministerstwo W. R. i O. P. „Fizyka i Chemia w szkole“; Hanseatische Apparatebau-Gesellschaft Kiel: 1. inż. G. Ryba „Die lungenautomatischen Gastauchgeräte sowie der lungenautomatische Sauerstoff-Wiederbeleber; 2. System Audos der Hanseatischen Apparatebau-Gesellschaft; inż. H. Czeczott „Sorto-

wnictwo węgla kamiennych; Warszawa 1927"; Inż. H. Czechtort „Niebezpieczeństwo wentylatorów podziemnych, Dąbrowa Górnicza 1927"; Inż. F. Szelagowski „W sprawie stateczności prądów o zmiennym momencie bezwładności"; Ministerstwo W. R. i O. P. „Szkoły techniczne, szkoły mistrzów, rzemieślnicze i dokształcające zawodowe." Wydział L. O. P. P. „Propaganda lotnictwa w szkołach"; Ministerstwo W. R. i O. P. 1. Zasady opalania kotłów parowych przez inż. B. Humięckiego, 2. Technika cieplna: rocznik 1924—1927, tomów 4; Województwo Śląskie (W. O. R.) „Ku lepszej przyszłości" (Znaczenie i pożytek Spółdzielni Spożywców zwłaszcza dla ludności Górnego Śląska); Prezydium Rady Ministrów: Dr. K. Bartel „Wykresy charakteryzujące rozwój życia gospodarczego Polski w latach 1924—1927 włącznie"; Księgarnia Gebethnera i Wolffa w Warszawie: 14 utworów H. Sienkiewicza.

Za powyższe dary składa Dyrekcja P. T. Ofiarodawcom szczerze podziękowanie.

B. Zbiory do nauki mineralogji i geologji.

Zbiory mineralogiczne obejmują ogółem 4046 okazów wartości 11.177,72 zł; zbiory paleontologiczne okazów 1599 wartości 11.566 zł; zbiory petrograficzne okazów 1453 wartości 4853,25 zł. Ogólna ilość okazów do nauki mineralogji, geologji i paleontologji wynosi 7098 sztuk wartości 27.596,97 zł.

Znaczne powiększenie zbiorów mineralogiczno-geologicznych w r. b. należy przypisać darowi Donieckiego Instytutu górniczego w Stalinie, który ofiarował tutejszemu Zakładowi 296 okazów rud kruszcowych, węgla i soli; za co na tem miejscu najuprzejmiej mu dziękujemy.

Również dziękujemy prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. W. Szajnosze za ofiarowanie nam fotografii gładów egzotycznych, napotkanych w kopalniach węgla kamiennego.

Nadzór nad powyższymi zbiorami spoczywał w ręku inż. Stanisława Laski, wykładającego obok przedmiotów przygotowawczych nadto mineralogję i geologję.

C. Zbiory do nauki maszynoznawstwa ogólnego.

W sprawozdawczym roku szkolnym odczyszczono i naprawiono kilka modeli, oraz wykonano kilka rysunków poglądowych dla celów szkolnych.

Wartość zbiorów do nauki maszynoznawstwa ogólnego, składających się z 708 sztuk, wynosi 12.685,50 zł.

Nadzór nad zbiorami temi spoczywał w ręku inż. Konstantego Słotwińskiego.

D. Zbiory do nauki górnictwa i sortownictwa.

W powyższych zbiorach mieszczą się: 1. modele do poszukiwania i badania złóż minerałów użytecznych; 2. wier-tarki różnych systemów; 3. narzędzia górnicze; 4. przewody dla zgęszczonego powietrza; 5. modele obudowy kopalnianej; 6. modele odbudowy kopalnianej; 7. modele do nauki wentylacji w kopalni; 8. modele do nauki oświetlenia kopalni; 9. modele do nauki zraszania pyłu węglowego; 10. przyrządy ratunkowe; 11. modele do nauki sortownictwa.

W sprawozdawczym roku szkolnym nie zakupiono żadnych modeli, natomiast otrzymano w darze: 1. od Polskich Kopalń Skarbowych w Król. Hucie (Pole Wschodnie) 2 żelazne wózki kopalniane, pewną ilość starych szyn kopalnianych wraz z kompletną zwrotnicą, łubkami, śrubami i gwoździami, wreszcie pewną ilość połowiec na podkłady kolejowe; 2. od firmy „Bracia Eickhoff w Katowicach“ otrzymywano stale czasopismo „Eickhoff Mitteilungen“ a nadto otrzymano kilka rysunków wrębówek wraz z opisem oraz 20 sztuk broszur „O najnowszych wrębiarkach“; 3. od firmy „Spółka dla maszyn górniczych w Katowicach: Demag“ otrzymano: 9 światłodruków różnych maszyn górniczych, naklejonych na kartonach wraz z prospektami, za co Dyrekcja szkoły Ofiarodawcom na tem miejscu najuprzejmiej dziękuje.

Wartość zbiorów do nauki górnictwa i sortownictwa wynosi 34.875.30 zł.

Nadzór nad temi zbiorami od 1 września 1927 do 30-go kwietnia 1928 spoczywał w ręku inż. Zygmunta Ajdukiewicza, zaś od 1 maja do 30 czerwca 1928 w ręku inż. Józefa Astmana.

E. Zbiory do nauki maszynoznawstwa górniczego.

Zbiory te odnoszą się do przewozu w chodnikach, dalej przewozu po pochylniach, wreszcie szybami hamulczymi i szybami. Nadzór nad temi zbiorami piastowali jak pod D inżynierowie Zygmunt Ajdukiewicz i Józef Astman.

W roku szkolnym 1926/27 nie zaszła w omawianych zbiorach żadna zmiana, wartość zaś ich mieści się w wartości zbiorów pod D (Zbiory do nauki górnictwa i sortownictwa).

F. Zbiory do nauki fizyki i elektrotechniki.

W roku sprawozdawczym zaszła w powyższych zbiorach zasadnicza zmiana, gdyż uruchomiono laboratorium elektrotechniczne, składające się z kilku motorów oraz prądnic dla prądu stałego i zmiennego, a nadto przebudowano istniejący zestaw akumulatorów i skierowano temsamem naukę elektrotechniki na nowe tory.

Wartość zbiorów wynosiła 18.580,77 zł.

Zbiorami do nauki fizyki i elektrotechniki kierował inż. Astman Józef.

G. Laboratorium chemiczne.

Kierownikiem laboratorium chemicznego, służącego wyłączenie do celów szkolnych, był inż. Adolf Kliszewicz, wartość zaś zbiorów tegoż laboratorium wynosiła 7200 zł.

H. Zbiory do nauki geometrii i miernictwa.

Powyższemi zbiorami zarządzał podpisany dyrektor szkoły. W czasie od 1 lipca 1927 do 30 czerwca 1928 r. wzrósł inwentarz powyższych zbiorów: 1. o 1 libelę stolikową wartości 22 zł; 2. o kompletny kompas sztygarski wartości 30 zł; 3. o kompletny planimetr systemu Pregel wartości 20 zł; 4. o 4 demonstracyjne suwaki logarytmiczne wartości 220 zł.

Ogólna wartość zbiorów wynosiła 7.635,55 zł.

I. Sprzęty i narzędzia.

Sprzęty szkolne były umieszczone w roku sprawozdawczym w budynku szkolnym oraz w bursie szkolnej przy ulicy Górniczej nr. 8. Wartość sprzętów w budynku szkolnym wzrosła w ciągu roku o kwotę 467,15 zł; wynosiła więc ostatecznie 83.950,80 zł; natomiast w bursie szkolnej o kwotę 3541,60 zł, czyli wynosiła ostatecznie 7669,60 zł. Wartość całego inwentarza szkolnego, którym zarządzał podpisany dyrektor, składającego się z 1086 sztuk sprzętów i narzędzi, wynosiła 91.620,40 zł.

Powiększenie inwentarza w bursie szkolnej dotyczy nabycia 40 szaf sosnowych, 40 krzeseł giętych, wreszcie reszty sprzętów uwidoczniionych w księdze inwentarjalnej „L“.

VIII.

WAŻNIEJSZE ROZPORZĄDZENIA.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 9 lipca b. r. L. dz. 1456/27/XIV deleguje na Pierwszy Polski Zjazd Matematyczny we Lwowie inżynierów Piestraka Feliksa i Nizińskiego Stanisława.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 20 lipca b. r. L. dz. 1515/27/XIV mianuje dypl. inż. J. H. Astmana asystentem elektrotechniki dla tut. szkoły górniczej.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach reskryptem z dnia 27 czerwca b. r. L. dz. 2774/27 zatwierdza tekst świadectwa ukończenia tut. szkoły górniczej.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach rozp. z dnia 12 września 1927 r. L. dz. 5174/27 porucza sprawę uzgodnienia z sobą statutów, planów nauki oraz podręczników szkolnych w szkołach górniczych w Tarnowskich Górach i w Wieliczce.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 15 września 1927 r. L. dz. 9479 angażuje inżyniera Stanisława Laskę na nauczyciela w szkole górniczej w Tarnowskich Górach.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 14 września 1927 r. L. dz. P. 484 mianuje inż. Ajdukiewicza Zygmunta nauczycielem w tut. szkole górniczej.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 28 września 1927 r. L. dz. 2092/27/XIV zatwierdza ofertę Braci Majowskich w Tarnowskich Górach na dostarczenie 40 krzesel dla bursy szkolnej.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach reskryptem z dnia 17 października 1927 r. L. dr. 5866/27 zezwala nauczycielom Bartoszewiczowi Józefowi, Dr. Hagerowi Bronisławowi, ks. Lewkowi Michałowi, Wójcikiewiczowi Antoniemu i inż. Hannasiewiczowi Włodzimierzowi na udzielanie nauki w tutejszej szkole górniczej.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 24 października 1927 r. L. dz. 2294 27/VIII zezwala na zakupno dzieł treści beletrystycznej za kwotę 1200 zł dla biblioteki szkolnej.

Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach reskr. z dnia 22 października 1927 r. L. O. P. 35999 zarządził, aby dzień 31 października 1927 r. był dniem wolnym od nauki szkolnej.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 26 października 1927 r. L. dz. 2324 27/XIV przysłał preliminarz szkolny, zatwierdzony przez Zarząd G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach dnia 26 lipca 1927 r.

Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach reskr. z dnia 16 listopada 1927 L. O. P. 38764 poleca, by w dniu 28 listopada 1927 r. w związku z trzechletnią rocznicą zwycięstwa floty polskiej pod Oliwą urządzić w szkole odczyt.

Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach reskr. z dnia 7 grudnia 1927 L. O. P. 41798 poleca, by ku uczczeniu 77-letniej rocznicy śmierci generała Bema urządzić dla młodzieży szkolnej odczyt.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 12 grudnia 1927 L. dz. 2710/27/VIII oddaje naprawę ogrzewania centralnego w szkole górniczej za kwotę 623.23 zł firmie F. Kuhnert w Tarnowskich Górach.

Ministerstwo Wyznań Rel. i Ośw. Publ. reskryptem z dnia 31 grudnia 1927 zrównało absolwentów tut. szkoły górniczej pod względem praw szeregowych wojska polskiego z uczniami, którzy ukończyli 6 klas gimnazjalnych lub 3 kursy seminarjum nauczycielskiego.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 25 kwietnia 1928, L. dz. 1056/28 XIV zwalnia inż. Ajdukiewicza Zygmunta obejmującego służbę w Wyższym Urzędzie górniczym w Katowicach od obowiązków nauczycielskich w tut. szkole górniczej z dniem 30 kwietnia 1928.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach rozp. z dnia 15 maja b. r. L. dz. 2472/28 przyznaje tut. Zakładowi 15 praktyk wakacyjnych.

Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach rozp. z dnia 23 maja 1928 L. O. P. I-10065 poleca wygłosić w dniach 2 i 3 czerwca b. r. na podstawie broszury „Ku lepszej przyszłości“ odezyt „O spółdzielczości“.

Ministerstwo W. R. i O. P. reskryptem z dnia 18 maja 1928 r. Nr. II-7197/28 komunikuje o ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej rozszerzonych na klasę II i na pociągi pospieszne, po myśli reskryptu Ministerstwa Komunikacji z dnia 7 maja 1928 r. Nr. III/Of/4272/28.

IX.

KRONIKA ZAKŁADU.

Dnia 1 lipca 1927 bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach, inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 17 sierpnia zgłosił się u podpisanego dyrektora inż. Astina Józef przyjęty rozp. G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach z dnia 28 lipca 1927 L. dz. 1585/27 XIV w charakterze asystenta do tut. szkoły górniczej.

Dnia 1 września 1927 rozpoczęto nowy rok szkolny uroczystym nabożeństwem w kościele parafialnym, poczem odbyły się dodatkowe egzaminy wstępne i poprawcze, oraz pisemny egzamin dojrzałości eksternisty Ottona Dudy i ucznia Rudolfa Szczasnego.

W dniu 3 września, pod przewodnictwem komisarza Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach inż. Hanansiewicza Włodzimierza i w obecności delegata G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowińskiego Mieczysława oraz dyrektora szkoły górniczej inż. Piestraka Feliksa odbył się ustny egzamin koń-

cowy uczniów Dudy Ottona i Szczasnego Rudolfa, oraz poprawczy egzamin końcowy Kozubka Wilhelma.

Dnia 5 września odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja szkolna, której celem było ułożenie tymczasowego podziału godzin, spowodowanego zrzeniem się inż. Nizińskiego i Russka posad nauczycielskich w tut. szkole górniczej, a więc zdekompletowaniem dotychczasowego grona nauczycielskiego.

W dniach 6, 7, 8 i 9 września w myśl rozp. G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach z dnia 9 lipca 1927, L. dz. 1456/27/XIV bawił podpisany dyrektor na I Polskim Zjeździe Matematycznym we Lwowie.

Dnia 16 września bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

W dniach 21 września przybył do Tarn. Gór ks. biskup Arkadiusz Lisiecki, celem konsekracji kościoła i nowoufundowanych dzwonów. W powitaniu Arcypasterza wzięła udział młodzież szkolna z dyrektorem i gronem nauczycielskiem na czele. Wieczorem, przed namiotem, w którym złożone były relikwie Świętych, strażowała młodzież szkoły górniczej w mundurach i z karabinami. W dniu następnym, o godzinie 7 wieczór odbyła się przed Magistratem tarnogórskim podniosła owacja dla ks. biskupa Lisieckiego. Uczestniczyło w niej obywatelstwo, garnizon, szkoły i urzędy. Młodzież szkoły górniczej wystąpiła w uniformach i z płonącymi kagankami, co wywarło na Dostojnym Arcypasterzu wielkie wrażenie.

W dniu 23 września 1927 r. pod przewodnictwem rady Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach inż. Majewskiego Stanisława i w obecności delegata G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowińskiego Mieczysława, naczelnika O. U. G. w Tarn. Górach inż. Hanasiewicza Włodzimierza, oraz dyrektorów szkół górniczych z Tarn. Gór inż. Piestraka Feliksa i z Wieliczki inż. Niewiadomskiego Stanisława odbyło się posiedzenie mające na celu ujednostajnienie szkół górniczych w Tarnowskich Górach i Wieliczce, pod względem statutów szkolnych, programów nauki i podręczników szkolnych.

Dnia 26 września 1927 r. odbyli uczniowie pod przewodnictwem podpisanego dyrektora oraz inż. Słotwińskiego

Konstantego wycieczkę do Katowic celem zwiedzenia Wystawy spożywczej.

Dnia 27 września 1927 r. odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja nauczycielska, której celem były sprawy bieżące i dyscyplinarne.

Dnia 28 i 29 września oraz 4 października odbył się ciąg dalszy konferencji rozpoczętej dnia 23 września w sprawie uzgodnienia planów nauki w szkołach górniczych w Tarn. Górach i w Wieliczce, w której wzięli udział ci sami uczestnicy. Konferencje w dniach 28 i 29 września odbyły się w Tarn. Górach, zaś w dniu 4 października w Wyższym Urzędzie Górniczym w Katowicach.

Dnia 6 października 1927 odbył się w Kółku Oświatowym tut. młodzieży szkolnej wykład Dr. Langiego Stanisława na temat: Znaczenie pierwszych poezji Adama Mickiewicza.

Dnia 9 października 1927 z okazji święta Przysposobienia wojskowego odbyło się w tut. kościele parafialnym uroczyste nabożeństwo, w którym obok młodzieży szkół średnich i powszechnych uczestniczyła także młodzież szkoły górniczej. Po nabożeństwie odbyła się defilada młodzieży szkolnej, a więc i uczniów szkoły górniczej, którzy w strojach górniczych i z karabinami na ramieniu, świetnie i dziarsko wyglądali.

W zawodach kolarskich zdobył Zakład tut. za pośrednictwem jednego z uczniów jako trzykrotnego zwycięzcy nagrodę wędrowną w kształcie srebrnego pucharu, ofiarowanego dnia 26 października 1927 przez Powiat Tarnogórski.

Oby niniejsza nagroda była podnietą dla tut. Kółka Sportowego do dalszego rozwoju tężyzny duchowej i cielesnej.

Dnia 11 października 1927 r. nastąpiło zakończenie konferencji rozpoczętej dnia 23 września w sprawie uzgodnienia statutów, planów nauki i podręczników szkolnych w szkołach górniczych w Tarnowskich Górach i w Wieliczce, w której wzięli udział ci sami uczestnicy.

W dniu 22 października 1927 pod przewodnictwem komisarza Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach inż. Hana-siewicza Włodzimierza i w obecności delegata G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowińskiego Mieczysława oraz dyrektora szkoły górniczej inż. Piestraka Feliksa odbył się poprawczy

egzamin końcowy uczniów Króliczka Teodora i Wojciechowskiego Stanisława.

Dnia 11 listopada 1927, jako rocznicę wskrzeszenia niepodległości i oswobodzenia od władz zaborczych stolicy Państwa, obchodzono tutaj uroczyscie ze współudziałem młodzieży szkolnej. Szkoła górnicza brała udział w uroczystym nabożeństwie w kościele parafialnym, zaś chór uczniowski odśpiewał kilka pieśni podczas mszy świętej. Po nabożeństwie odbyła się defilada uczniów wobec władz rządowych i zaproszonych gości.

Dnia 16 listopada 1927 odbył się w Kółku Oświatowym tutaj młodzieży szkolnej wykład Dr. Langiego Stanisława na temat „Poeta Stanisław Wyspiański”.

Dnia 25 listopada pod przewodnictwem podpisanego dyrektora odbyła się konferencja szkolna, której celem była sprawa przemysłowego szkolnictwa zawodowego w Województwie Śląskiem oraz ułożenie programu uroczystości św. Barbary w dniu 3 grudnia 1927.

Dnia 2 grudnia bawił w Zakładzie tutaj delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

Uroczystość św. Barbary, przypadająca w r. 1927 w dniu niedzielnym, obchodziliśmy w sobotę, dnia 3 grudnia, według następującego programu:

1. Msza św. w kościele parafialnym o godz. 9 rano.
2. Zagajenie uroczystości o godz. 10 rano przez dyrektora szkoły.
3. Orkiestra uczniów: Defilada gnomów (K. Noak), marsz.
4. Przemowa ks. kanonika Lewka „O św. Barbarze”.
5. Chór młodzieży: Ojciec ja wzywam Cię.
6. Deklamacja ucznia Lesika: Pieśń o węglu (Smolarskiego).
7. Orkiestra uczniów: Pieśni górnicze (Potpourri).
8. Deklamacja ucznia Budziasza: Kowal (sonet Staffa).
9. Chór młodzieży: Gdy w głębi ziemi jestem sam.
10. Zwiedzenie wystawy rysunków uczniów.
11. Zwiedzenie Zakładu.

W uroczystości wzięli udział: starosta miejscowy Bocheński, delegat Wyższego Urzędu Górniczego z Katowic inż. Majewski, delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach dyrektor

Trzaskalik, pułkownik 11 pp. Chilarski, burmistrz miasta Tarn. Góry Michatz, korespondent „Polonji“ Skowron, szereg zaproszonych gości, oraz grono nauczycielskie z podpisanym dyrektorem na czele. Po odbytym poranku w auli szkolnej zwiedzili goście wystawę rysunków uczniów, zbiory szkolne i świeżo otwarte laboratorium elektrotechniczne, wreszcie uwiecznili swój pobyt w gmachu szkolnym podpisami w księdze pamiątkowej.

W dniu następnym, tj. dnia 4 grudnia 1927 r., odbyła się w auli szkolnej podniosła uroczystość obdzielania górników należących do tut. Okręgu za wytrwałą i długoletnią pracę w górnictwie dyplomami i odznakami honorowymi, przez naczelnika Okręgowego Urzędu Górniczego w Tarn. Górach inż. Hanasiewicza.

Na uroczystość złożyły się przemowy starosty Bocheńskiego, inż. Hanasiewicza i dyrektora szkoły górniczej inż. Piestraka, nadto orkiestra Huty srebra ze Strzybnicy, chóry młodzieży szkolnej i przemowa jednego z odznaczonych górników.

Dnia 16 grudnia przystąpiła młodzież szkolna do spowiedzi, zaś w dniu 17 grudnia do komunji świętej.

Dnia 19 grudnia odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja szkolna, której celem było stwierdzenie postępów i zachowania się uczniów za okres od początku roku szkolnego do chwili obecnej.

Dnia 20 grudnia, z polecenia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego odbył się w tut Zakładzie wykład prof. Dr. Langiego Stanisława „O generale Bemie“, z okazji 77 rocznicy tegoż zgonu.

Tegoż dnia odbył się w Kółku Oświatowym tut. młodzieży szkolnej wykład inż. Kliszewicza Adolfa na temat: Historia ziemi śląskiej.

Dnia 22 grudnia 1927 zakończono wykłady przedświąteczne i w dniu tym rozpoczęły się ferie szkolne.

Dnia 29 grudnia bawił w tut Zakładzie delegat G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 3 stycznia 1928, po ferjach świątecznych, rozpoczęto normalną naukę szkolną.

Dnia 16 stycznia wizytował Zakład tut. wicedyrektor Wyższego Urzędu Górniczego z Katowic inż. Majewski Stanisław z delegatem G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowińskim Mieczysławem.

Dnia 21 stycznia 1928 odbył się w Kółku Oświatowym tut. młodzieży szkolnej wykład Dr. Langiego Stanisława na temat: Poeta Emil Zegadłowicz.

Dnia 23 stycznia odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja szkolna, której celem było ułożenie podziału godzin w II półroczu 1927/28 wskutek uzgodnienia planów nauki ze szkołą górniczą w Wieliczce i wprowadzenia tutaj dwupółrocznego roku szkolnego.

Dnia 26 stycznia 1928 odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja klasyfikacyjna, zaś dnia 30 stycznia 1928 nastąpiło rozdanie świadectw uczniom oraz zakończenie I półroczu szkolnego.

Dnia 3 lutego 1928 po 3 dniowych małych wakacjach, rozpoczęła się w II półroczu normalna nauka szkolna.

Dnia 7 lutego 1928 r. odbyła się kołaudacja napraw centralnego ogrzewania, wykonanych przez firmę F. Kuhnert w Tarnowskich Górach, przez delegowanego tutaj budowniczego Gadego z Katowic.

Dnia 9 lutego 1928, o godz. 8 rano, odbyło się w tut. kościele parafjalnym nabożeństwo żałobne za duszę śp. prof. Gawrońskiego Ludwika, w którym uczestniczyło grono nauczycielskie wraz z młodzieżą szkolną.

Tegoż dnia z polecenia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach odbył się wykład Stanisława Paraniuka „O Wilnie“ z obrazami świetlnymi.

Dnia 21 lutego 1928 w Kółku Oświatowym uczniów tut. szkoły górniczej wygłosił inż. Piestrak Feliks wykład „O planietarjum Ze'issa w Jenie“ z obrazami świetlnymi.

Dnia 24 lutego br. bawił w Zakładzie tut. delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 27 lutego 1928 z okazji wizytacji powiatu Tarnogórskiego przez Wojewodę Dr. Grażyńskiego w uroczystem tegoż przyjęciu uczestniczył podpisany dyrektor, grono nauczycielskie i młodzież szkolna.

Dnia 29 lutego br. z polecenia G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach odbył się w szkole tutejszej wykład prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Szajnochy Władysława na temat: Górnośląskie Zagłębie węglowe.

Dnia 2 marca 1928 w Kółku Oświatowym uczniów tut. szkoły górniczej wygłosił Dr. Langie Stanisław wykład „Teatr w teatrze“.

Dnia 16 marca b. r. bawił w Zakładzie tut. delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

W dniach 17—19 marca z polecenia G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach odbył podpisany podróż do Warszawy w sprawach urzędowych.

Dnia 30 marca 1928 odbyła się konferencja szkolna, której celem było stwierdzenie postępów i zachowania się uczniów za okres od 19 grudnia 1927 do chwili obecnej.

W tym samym dniu przystąpiła młodzież do spowiedzi, zaś w dniu 31 marca b. r. do komunji św.

Dnia 31 marca b. r. bawił w Zakładzie tut. delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 3 kwietnia zakończono wykłady przedświąteczne i w dniu tym rozpoczęły się ferie szkolne, które trwały do 16 kwietnia włącznie tak, że dnia 17 kwietnia rozpoczęto normalną naukę szkolną.

Dnia 19 kwietnia b. r. z polecenia G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach odbył się w szkole górniczej wykład prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Władysława Szajnochy na temat „Olej skalny w Polsce“.

Dnia 26 kwietnia bawił w Zakładzie tut. delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 4 maja 1928 z powodu uroczystości 3 Maja odbył się w Zakładzie tut. uroczysty poranek szkolny o następującym programie:

1. Orkiestra uczniów: Lehmhardt, Straż honorowa (marsz).
2. Deklamacja: L. Rydel: Przekleństwo łzom (wygłosił uczeń Strama Tadeusz).

3. Odczyt: Konstytucja 3-go Maja (wygłosił Dr. Langie).
4. Chór młodzieży: Witaj dniu Trzeciego Maja.
5. Orkiestra uczniów: Winkler: Wiazanka pieśni polskich.
6. Deklamacja: M. Konopnicka: Bądź silnym (wygłosił ucz. Budziasz Kazimierz).
7. Chór młodzieży: Gdy w głębi ziemi jestem sam.
8. Orkiestra uczniów: Waldteufel: Gwiazda polarna.
9. Śpiew ogólny: Boże coś Polskę.

Dnia 10 maja 1928 odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja szkolna, której celem było ustalenie terminu egzaminów oraz zakończenie roku szkolnego.

Dnia 16 maja b. r. bawił w Zakładzie tut. delegat G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach inż. Łowiński Mieczysław w sprawach urzędowych.

W dniach 16, 18, 19 i 21 maja odbyto z uczniami III klasy po myśli obowiązującego planu nauki w tut. szkole górniczej, ćwiczenia miernicze w kopalni węgla Radzionkowie, celem zaznajomienia się uczniów z praktycznem użyciem instrumentów mierniczych oraz celem wykonania przez nich samodzielnych zdjęć z zakresu niwelacji, pionowania szybu oraz zdjęcia wyrobisk górniczych za pomocą kompasu i teodolitu.

Powyższemi ćwiczeniami kierował inż. Stanisław Niziński z pomocą inż. Józefa Astmana.

W dniach 25 i 26 maja odbył się egzamin pisemny uczniów III klasy tut. szkoły górniczej, a mianowicie dnia 25 maja z górnictwa i z przepisów górniczo-policyjnych, zaś dnia 26 maja z budownictwa i z ratownictwa górniczego. Tematy zadań z powyższych przedmiotów były następujące:

1. z górnictwa: Pokład węgla grubości 0,7 m, przy nachyleniu 10° bez przerostu, w stropie łupek wytrzymały, bezpośrednio nad węglem 40 cm warstwa łupku odpadająca. Zaprojektować system odbudowy z zastosowaniem mechanizacji do urabiania i przewozu;
2. z przepisów górniczo-policyjnych: Przewietrzanie wyrobisk górniczych;
3. z ratownictwa górniczego Aparaty regeneracyjne;
4. z budownictwa: Konstrukcja ścian szachulcowych.

Dnia 29 i 30 maja b. r., z polecenia G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach, odbyły się w szkole górniczej wykłady docenta Akademii górniczej w Krakowie inż. Edwarda Windakiewicza na temat: Stosunki geologiczne i górnicze soli potasowych, 2) Rzut oka na warzelnictwo soli w Polsce.

W dniach 2, 4, 5 i 6 czerwca odbyto z uczniami II klasy, po myśli planu nauki szkolnej, ćwiczenia miernicze w polu, celem zaznajomienia ich z praktycznem użyciem najważniejszych instrumentów mierniczych przy wykonaniu samodzielnych prac, z zakresu niwelacji, zdjęcia małych obszarów i tyczenia luków.

Dnia 8 czerwca 1928 odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja uczniów klasy III oraz sprawa dopuszczenia tychże do egzaminu końcowego, dalej przeznaczenie uczniów klasy I i II do egzaminów komisyjnych, wreszcie sprawy bieżące.

Dnia 17 czerwca b. r. z okazji święta Przysposobienia wojskowego, odbyło się w tut. kościele parafjalnym uroczyste nabożeństwo, w którem obok młodzieży szkół średnich i powszechnych, uczestniczyła także młodzież szkoły górniczej. Po nabożeństwie odbyła się defilada młodzieży szkolnej, a więc i uczniów szkoły górniczej, którzy w strojach górniczych i z karabinami na ramieniu świetnie wyglądali.

W dniach 18 i 19 czerwca 1928 odbył się pod przewodnictwem wicedyrektora Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach, inż. Stanisława Majewskiego, i w obecności delegata G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach, inż. Mieczysława Łowińskiego, członków komisji egzaminacyjnej: dyrektorów Lebiezika, Pietrzykowskiego i Kolbego, wreszcie podpisanego dyrektora egzamin końcowy uczniów tut. szkoły górniczej.

Do egzaminu przystąpiło uczniów 21; z tych uznano uczniów 16 za uzdolnionych, natomiast 5 uczniów reprobowano na 2 względnie 4, względnie 12 miesięcy.

Dnia 23 czerwca 1928 odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja klasyfikacyjna i promowanie uczniów klasy I i II do klas wyższych, zaś dnia 25 czerwca nastąpiło zakończenie roku szkolnego i rozdanie świadectw.

W dniach 27 i 28 czerwca 1928 odbył się egzamin wstępny kandydatów do szkoły górniczej, w którym uczestniczył

naczelnik Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach, inż. Kossuth Stanisław, jako delegat W. U. Górniczego w Katowicach.

X.

STATYSTYKA UCZNIÓW

za czas od 1 lipca 1927 do 30 czerwca 1928:

Z końcem czerwca 1927 pozostało . . .	uczniów	58
Z początkiem roku szkolnego 1927-28 przyjęto:		
do kl. I	„	31
do kl. II	„	<u>1</u>
Stan uczniów dnia 1 września 1927 . . .	„	90
a mianowicie:		
w klasie I	„	39
w klasie II	„	24
w klasie III	„	<u>27</u>
		90
We wrześniu dodatkowy egzamin dojrzałości złożyło	„	1
We wrześniu poprawczy egzamin dojrzałości złożyło	„	<u>1</u>
		2
Stan uczniów dnia 3 września 1927 wynosił	„	88
We wrześniu przyjęto do kl. I. z uczniów poprzednio wydanych	„	1
We wrześniu przyjęto do kl. II. po jedno- rocznej chorobie	„	<u>1</u>
		1
Stan uczniów dnia 1 października 1927 wynosił	„	90
W październiku wykreślono z kl. I . . .	„	1
W październiku wstąpił do wojska		
z klasy II	„	1
z klasy III	„	1
W październiku poprawczy egzamin dojrzałości złożyło	„	<u>2</u>
		5
Stan uczniów dnia 1 listopada 1927 wynosił	„	85
a mianowicie:		

w klasie I	uczniów	38	
w klasie II	„	24	
w klasie III	„	23	85
W lutym 1928 wystąpił z klasy III . . .	„	1	1
			84
W kwietniu 1928 do klasy III z uczniów poprzednio wykreślonych przyjęto . . .	„	1	
			85
Stan uczniów dnia 1 czerwca 1928 wynosił	„		
W czerwcu po złożeniu egzaminu końcowego uwolniono uczniów	„	16	
Z końcem czerwca 1928 pozostało . . .	„	69	
a mianowicie:			
promowanych do klasy II	„	27	
niepromowanych i przeznaczonych do poprawki z kl. I.	„	11	
promowanych do klasy III	„	19	
przeznaczonych do poprawki z klasy II	„	5	
reprobowanych w czerwcu 1928 przy egzaminie końcowym	„	5	
niedopuszczonych w czerwcu 1928 do egzaminu końcowego	„	1	
do egzaminu końcowego nie zgłosił się	„	1	69

2. Podług metryki urodzenia pochodziło:

z powiatu będzińskiego	uczniów	5
„ bytomskiego	„	3
„ częstochowskiego	„	1
„ esseńskiego	„	2
„ frysztackiego	„	1
„ gliwickiego	„	2
„ inowrocławskiego	„	1
„ jędrzejowskiego	„	1
„ katowickiego	„	26
„ kozielskiego	„	1
„ krakowskiego	„	1
„ lublinieckiego	„	1
„ miechowskiego	„	1
„ oleśnickiego	„	1

do przeniesienia uczniów 47

	z przeniesienia	uczniów	47
z powiatu olkuskiego	„		1
„ opolskiego	„		1
„ pszczyńskiego	„		2
„ rybnickiego	„		14
„ świętochłowickiego	„		20
„ tarnogórskiego	„		2
„ wrocławskiego	„		1
„ zabrskiego	„		2
			<u>90</u>

3. Według narodowości było:

Polaków	uczniów	90
-------------------	---------	----

4. Według wyznania religijnego było:

rzymsko-katolickiego	uczniów	89
ewangelickiego	„	<u>1</u>
		90

5. Wiek uczniów:

20 lat miało	uczniów	2
21 „ „	„	10
22 „ „	„	18
23 „ „	„	9
24 „ „	„	13
25 „ „	„	12
26 „ „	„	12
27 „ „	„	6
28 „ „	„	4
29 „ „	„	2
30 „ „	„	1
31 „ „	„	<u>1</u>

Ogółem uczniów 90

6. Uczniowie odbyli praktykę przed wstąpieniem do szkoły w kopalniach następujących:

kopalnia Anna	uczniów	1
„ Andalusja	„	3
„ Białe Szarlej	„	1
„ Bielszowice	„	5
„ Blücher	„	1
„ Błogosławieństwo Boże	„	<u>1</u>

do przeniesienia uczniów 12

	z przeniesienia	uczniów	12
kopalnia Bor	„	1	
„ Charlotte	„	5	
„ Christjan Levi	„	1	
„ Ema	„	1	
„ Eminencja	„	2	
„ Ferdynand	„	5	
„ Ficinus	„	1	
„ Flora	„	1	
„ hr. Franciszek	„	1	
„ Giesche	„	7	
„ Hoym Laura	„	5	
„ Hugo	„	2	
„ Jerzy	„	2	
„ Kleofas	„	4	
„ Król	„	15	
„ Lithandra	„	1	
„ Maks	„	4	
„ Matylda	„	3	
„ Mysłowice	„	4	
„ Niemce	„	1	
„ Nowa Helena	„	1	
„ Paweł	„	4	
„ Pokój	„	2	
„ Waleska	„	1	
„ Wolfgang	„	1	
„ Wujek	„	3	
Ogółem uczniów			90

XI.

KLASYFIKACJA UCZNIÓW

za czas od 1 września 1927 do 30 czerwca 1928.

Uczniowie chlubnie uzdolnieni oznaczeni są kursywą.

Klasa I.

1. Bienek Ryszard	5. Depta Franciszek
2. Botor Ludwik	6. Dryja Wincenty
3. Bugla Franciszek	7. Górniok Konrad
4. Cisek Ignacy	8. Gryc Alojzy

9. Grzenia Jakób
10. Herda Stefan
11. Idzik Stanisław
12. Jałowiecki Edmund
13. Karwot Antoni
14. Kowol Jerzy
15. Kubica Józef
16. Kurzywik Tomasz
17. Lesik Rafał
18. Maier Emil

19. Migoc Ignacy
20. Nawa Paweł
21. Piecka Konrad
22. Pieczko Emil
23. Pietrek Eryk
24. Schreyer Helmut
25. Schulz Wincenty
26. Szydło Józef
27. Winecki Józef

Stopień dobry otrzymało uczniów 15, dostateczny 12, niedostateczny 7, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu przeznaczono uczniów 4.

Klasa II.

1. Baron Augustyn
2. Bogawski Jan
3. Budziasz Kazimierz
4. Dombek Ludwik
5. Dylla Antoni
6. Idzik Andrzej
7. *Kapusta Gustaw*
8. Korcala Jan
9. Koźmiński Kazimierz
10. Maier Oskar

11. Makselon Walter
12. Michalik Henryk
13. Nowak Ryszard
14. Pieczonka Franciszek
15. Schneiduch Maksymiljan
16. Strama Tadeusz
17. Strużek Jerzy
18. Wodeczak Czesław
19. Zagłówek Franciszek

Stopień bardzo dobry otrzymał uczeń 1, dobry otrzymało uczniów 13, dostateczny 5, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu przeznaczono uczniów 5.

XII.

WYNIK EGZAMINU DOJRZAŁOŚCI UCZNIÓW

KLASY III.

1. Bugłowski Konrad
2. Bywalec Franciszek
3. Gołda Florjan
4. Jarosz Gerard
5. Kubik Jan
6. Latko Paweł
7. Lorenz Edmund
8. Maerz Rudolf

9. Muszalik Józef
10. Niedurny Maksymiljan
11. Sobczyk Franciszek
12. Spyra Alfred
13. Swierzy Maksymiljan
14. Toman Franciszek
15. Wiśniewski Rudolf
16. Wójcik Piotr

Z 23 uczniów uznano za uzdolnionych 16, jednemu uczniowi pozwolono na powtórzenie egzaminu z jednego przedmiotu po 2, 2 uczniom z 2 przedmiotów po 4 miesiącach, 2 uczniów reprobowano na rok, jeden uczeń do egzaminu się nie zgłosił, jednego ucznia do egzaminu ustnego niedopuszczono.

XIII.

WYKAZ PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH

używanych przez szkołę górniczą w Tarnowskich Górach
w czasie od 1 lipca 1927 do 30 czerwca 1928.

L. p.	Przedmiot	Tytuł podręcznika:
1.	Górnictwo:	H. Kondratowicz: Górnictwo. Heise Herbst: Bergbaukunde.
2.	Ustawodawstwo górnicze i przep. górniczo-policyjne:	Ogólne przep. górniczo-polic. (Katowice 1923), Powszechna ustawa górnicza (Warszawa).
3.	Mineralogia i geologia:	Lewiński: Podstawy mineralogii i geologii. S. Kontkiewicz: Mineralogia.
4.	Miernictwo nadziemne:	W. Dziakiewicz: Miernictwo. W. Ehrenfeucht: Miernictwo.
5.	Miernictwo górnicze:	Wykłady profesorskie i L. Mintrop: Einführung in die Markscheidekunde.
6.	Geometria wykreślna:	Dr. K. Bartel: Geometria wykreślna. M. Łazarski: Geometria wykreślna. L. Wolfke: Geometria wykreślna.
7.	Maszynoznawstwo ogólne:	Inż. A. Humnicki: Części maszyn. Inż. S. Łukasiewicz: Maszynoznawstwo. Inż. C. Witożyński: Części maszyn.
8.	Maszynoznawstwo górnicze:	H. Kondratowicz: Górnictwo, tom II.
9.	Elektrotechnika:	M. Pożaryski i G. Hensel: Przystępna elektrotechnika prądów silnych.

L. p.	Przedmiot	Tytuł podręcznika:
10.	Chemja:	Dr. L. Bruner i S. Tolłoczko: Chemja nieorganiczna.
11.	Rozbiór gazów:	Wykłady profesorskie.
12.	Fizyka:	Wojnar Sianożęcki: Fizyka I, III.
13.	Techniczna mechanika:	Inż. Stan. Krasuski: Mechanika stosowana, Warszawa 1922.
14.	Geometrja pogładowa i trygonometrja:	A. Łomnicki: Geometrja I, II; J. Mazurkiewicz: Planimetria. I. Kranz: Geometrja pogładowa dla kl. I, II, III.
15.	Arytmetyka i algebra:	I. Kranz: Arytmetyka na kl. I, II, III. J. Miłulowicz: Podręcznik arytmetyki i algebry, część IV.
16.	Sortowanie (wzbogacanie kopalin):	Wykłady profesorskie; E. Trepow: Grundzüge der Bergbaukunde einschl. Aufbereitung und Brikettieren.
17.	Solnictwo:	E. Windakiewicz: Solnictwo.
18.	Historja, geografia i ogólne ustawodawstwo i nauki obywatelskie:	L. Rydel: Dzieje Polski, Warszawa 1921. Pawłowski - Bystron: Polska współczesna.
19.	Ratownictwo górnicze:	Wykłady profesorskie i Haase-Lampe: Handbuch für das Grubenrettungswesen.
20.	Ekonomja ruchu kopalniowego i naukowa organizacja pracy:	Wykłady profesorskie. Naukowa organizacja pracy (Warszawa 1925) i t. d.
21.	Rachunkowość kopalniowa:	Wykłady profesorskie. E. Machowicz: Wykład nauki rachunkowości w szkole górniczej w Wieliczce i t. d.
22.	Język polski:	M. Reiter: Wypisy polskie II i III. Wojciechowski: Wielcy pisarzy polscy. Kryński: Gramatyka polska.

L. p.	Przedmiot	Tytuł podręcznika:
23.	Pierwsza pomoc w wypadkach i hygiena:	Wykłady profesorskie.
24.	Budownictwo:	A. Bałabuszyński: Ogólne wiadomości budowlane. W. Jabłoński: Materiały budowlane. W. Skwarczyński: Podręcznik budowlany wraz z analizą cen. Wykłady profesorskie.
25.	Kaligrafja:	W. K. Nowicki: Wzory do nauki pisma polskiego.
26.	Rysunki z geometrii pogładowej:	Inż. F. Piestrak: Wzory do rysunków z geometrii pogładowej, ułożone według geometrii pogładowej I. Kranza z r. 1908.
27.	Rysunki z geometrii wykresłnej:	W łączności z wykładami z geometrii wykresłnej, według planu nauki.
28.	Rysunki sytuacyjne:	W łączności z wykładami miernictwa nadziemnego, według planu nauki.
29.	Rysunki z miernictwa górniczego:	W łączności z wykładami miernictwa górniczego według planu nauki.
30.	Rysunki z maszynoznawstwa ogólnego:	W łączności z wykładami maszynoznawstwa ogólnego według planu nauki.
31.	Rysunki z maszynoznawstwa górniczego:	W łączności z wykładami maszynoznawstwa górniczego według planu nauki.
32.	Rysunki z budownictwa:	W łączności z wykładami budownictwa według planu nauki.
33.	Nauka etyki i kwestji społecznych:	Wykłady profesorskie. Ks. dr. Sieniaycki: Etyka katolicka,
34.	Nadto dla przedmiotów technicznych:	Inż. F. Piestrak: Niemiecko-polski słownik górniczy (wydanie II).

XIV.

BRATNIA POMOC UCZNIÓW SZKOŁY GÓRNICZEJ W TARNOWSKICH GÓRACH.

A. Zarząd Bratniej Pomocy i działalność w roku szkolnym 1927-28:

Na czele Bratniej Pomocy uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach stał w r. 1927-28:

1. Dyrektor szkoły górniczej dypl. inż. Piestrak Feliks jako kurator,
2. Profesor szkoły górniczej dypl. inż. Ajdukiewicz Zygmunt jako wicekurator.

Do Zarządu Bratniej Pomocy należeli uczniowie:

Maier Oskar, jako prezes,
Lorenz Edmund, jako zast. prezesa,
Makselon Walter, jako sekretarz,
Muszalik Józef, jako skarbnik.

W ciągu roku szkolnego 1927-28 odbyto:

posiedzeń Zarządu i Wydziału	7
Walnych zebrań	3
rewizji kasy	3
Załatwiono spraw w ciągu roku ogółem	132
Wpłynęło pism	101

Członków liczyła Bratnia Pomoc:

zwyczajnych	81
wspierających	51

Razem 132

Nadto 2 członków honorowych, a mianowicie:

Dyrektora G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach, dypl. inż.
Łowińskiego Mieczysława,
dyrektora szkoły górniczej w Tarnowskich Górach, dypl. inż.
Piestraka Feliksa.

B. Zestawienie kasowe
za czas od 1 lipca 1927 do 30 czerwca 1928.

Reszta z dnia 30 czerwca 1927		2 006,58 zł
Wkładki członków:		
1. zwyczajnych	1 217,25 zł	
2. wspierających	30,— „	
3. oszczędnościowe	<u>230,— „</u>	1 477,25 „
4. Zasiłki:		
a) Dyrekcja szkoły górniczej	278,50 „	
b) G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach	1 100,— „	
c) Magistrat w Tarn. Górach	150,— „	
d) Wydział Powiatowy w Tarnowskich Górach .	300,— „	
e) Dyrekcja kopalni „Eminencja“	150,— „	
i) Dyrekcja polskich kopalń skarbowych	50,— „	
g) Dyr. hr. Donnersmarcka w Karłuszowcu	100,— „	
h) Towarzystwo akc. Godulla	100,— „	
i) Zjedn. Huty Król. i Laura	50,— „	
j) Zakłady Hohenlohego .	<u>200,— „</u>	2 478,50 „
5. Zwrot pożyczek uczniów .		3 743,77 „
6. Zwrot pożyczek bursy . .	1 358,97 zł	
7. Ze sprzedaży ziemniaków .	<u>140,— „</u>	1 498,97 „
8. Różne dochody		28,70 „
9. Odsetki funduszu żelaznego za rok 1927		86,18 „
10. Odsetki z P. K. O.		<u>5,64 „</u>
Razem dochód		11 325,59 zł

Rozchód:

1. Pożyczki udzielone uczniom .	1 450,— „
2. Pożyczki udzielone Bursie szkolnej	5 213,70 „
3. Koszta administracyjne .	96,81 „
4. Oszczędności złoż. w P.K.O. na rzecz członków . . .	230,— „
5. Różne wydatki	90,25 „
6. Koszta manip. w P. K. O. .	10 55 „
Razem rozchód	7 091,31 zł
Pozostaje na 1 lipca 1928 . . .	4 234,28 „
a mianowicie:	
1. Fundusz żelazny w Pow. Ka- sie Oszczędności (Ks. Nr. 26 711)	1 331,54 zł
2. W książ. oszczędn. Nr. 26 965 w Pow. Kasie Oszczędności	2 486,41 „
3. Na koncie w P. K. O. . . .	129,32 „
4. Gotówka w kasie	287,01 „
Razem	4 234,28 zł

Majątek Towarzystwa:

1. Wierzytelność u byłych i obecnych uczniów	6 462,49 zł
2. Wierzytelność w bursie szkol- nej	5 581,55 „
3. Ogólny stan kasy	4 234,28 „
Razem	16 278,32 zł

Z powyższego zestawienia okazuje się, że płynne fundu-
sze Bratniej Pomocy są nader małe, gdyż wynoszą zaledwie
4234,28 zł, po potrąceniu zaś funduszu żelaznego, w wysokości
1331,54 zł, którego podjęcie zastrzeżone jest § 13 obowiązują-

cych statutów, pozostaje kwota 2902,74 zł, nie zezwalająca na przyznawanie młodzieży pożyczek i niesienie jej szerszej pomocy pieniężnej.

Dlatego Kuratorjum Towarzystwa, dziękując za dotychczasową pomoc hojnym ofiarodawcom, zwraca się do P. T. Przyjaciół młodzieży z gorącym apelem, by nie skąpili zasiłków i na przyszłość, i śpieszyli z pomocą tym, którzy pragną uczyć się i pracować.

Przy tej sposobności zwraca się Kuratorjum i do dłużników Towarzystwa z wezwaniem, by zechcieli jaknajrychlej wyrównać swe długi, gdyż przez szybką ich spłatę wykażą, że na pomoc im ofiarowaną istotnie zasługiwali, a tem samem uchylą się od niemiłych dla siebie niespodzianek.

C. Wyciąg ze statutu Bratniej Pomocy uczniów.

Art. 1.

Nazwa, siedziba i cel.

§ 1. Towarzystwo nosi nazwę „Bratnia Pomoc uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach“.

§ 2. Siedzibą Bratniej Pomocy uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach jest miasto Tarnowskie Góry.

§ 3. Celem Bratniej Pomocy jest niesienie materialnej pomocy członkom zwyczajnym przez udzielanie im:

- a) pożyczek niskoprocentowych, w miarę rozporządzalnych na ten cel funduszków,
- b) zapomóg,
- c) wypożyczanie przyborów i podręczników szkolnych,
- d) stworzenie ogniska życia koleżeńskiego,
- e) zapewnienie im mieszkania,
- f) utrzymanie taniej kuchni uczniowskiej.

Art. 1 a.

Członkowie i wkładki.

§ 3a. Członkowie Bratniej Pomocy składają się:

- a) z członków zwyczajnych,
- b) z członków wspierających,
- c) z członków honorowych.

Do a) Do członków zwyczajnych należą obowiązkowo wszyscy uczniowie szkoły górniczej podczas uczęszczania do tej szkoły. Ci członkowie nie płacą wkładek wstępnych, natomiast płacą miesięcznie wkładkę w wysokości od 50 gr do 1 zł.

Dalej należą do członków zwyczajnych wszyscy, w tym celu się zgłaszający i przez Zarząd Bratniej Pomoc przyjęci młodzi górnicy górnośląscy, którzy mają zamiar zgłosić się w przyszłości jako uczniowie do szkoły górniczej. Ci członkowie płacą od 1-go stycznia 1926 tytułem wstępnego jednorazowego 1 zł i dalej miesięcznie wkładkę w wysokości 3 zł.

W wypadku, kiedy tacy członkowie z jakichkolwiek przyczyn swego zamiaru uczęszczania do szkoły górniczej nie mogą skutecznie, może na ich prośbę połowa wpłaconych przez nich wkładek miesięcznych bez oprocentowania być im zwróconą. Reszta tych wkładek przypadnie na korzyść Bratniej Pomocy.

Do b) Do członków wspierających należy każda osoba, która przynajmniej raz w roku wpłaca 6 zł do kasy Bratniej Pomocy. Tym członkom nie przysługują prawa członków zwyczajnych.

Do c) Członkowie honorowi zostają na wniosek Zarządu za nadzwyczajne zasługi, położone dla Bratniej Pomocy, przez Walne Zgromadzenie większością głosów mianowani.

By wykonać nasze zamiary, określone w § 3 punkt 3), mianowicie umożliwić uczniom wypożyczanie przyborów i podręczników szkolnych, zwracamy się do byłych wychowanków tut. Zakładu, którzy przez darowanie przyborów i podręczników, dzisiaj może już mniej im potrzebnych, dalej przez dary w dziełach wybitnych pisarzy polskich, mogliby przyczynić się w znacznej mierze do ich zrealizowania i przysłużenia się Towarzystwu, które we wdzięcznej zachowa ich pamięci.

W sprawie stworzenia ogniska życia koleżeńkiego, o którym wzmiankuje § 3 (punkt d) powyższego statutu, zaznaczamy, że w łonie Bratniej Pomocy związane swego czasu 4 Kółka, a mianowicie: 1. Kółko oświatowe, 2. Kółko teatralne, 3.

Kółko sportowe i krajoznawcze, 4. Kółko pielęgnowania muzyki i śpiewu, rozwijały w okresie sprawozdawczym żywą działalność, o czym w Kronice Zakładu wspomniano, a za co Kuratorom Kółek, a przede wszystkim p. prof. Dr. Langiemu najuprzejmiej dziękuję.

XV.

Bursa szkoły górniczej w Tarnowskich Górach.

Bursa szkolna, której otwarcie nastąpiło 1 października, zaś uroczyste poświęcenie odbyło się 6 grudnia 1926 (patrz Kronika Zakł. za r. 1926/27), mieści się w budynku jednopiętrowym przy ulicy Górniczej Nr. 8, dawniej fabryce „Połyskiem“ zwanej. Budynek odrestaurowany i umeblowany kosztem G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach, posiada 7 ubikacji mieszkalnych, salę jadalną i umywalnię, nadto kuchnię i mieszkanie dla dozorczy i może pomieścić 40 uczniów.

Oświetlony elektrycznie i zaopatrzony w wodociąg jest prawdziwym dobrodziejstwem dla młodzieży szkolnej, gdyż za niską stosunkowo opłatę, wynoszącą około 50 zł miesięcznie, ma młodzież zapewnione mieszkanie z całkowitem utrzymaniem.

Dozór nad bursą, oddaną pod Zarząd Bratniej Pomocy uczniów, spoczywał w ręku dyrektora, względnie nauczycieli szkoły górniczej, wyznaczonych do tygodniowych dyżurów przez dyrektora szkoły.

Obowiązki Zarządu i pensjonariuszy bursy normuje osobny regulamin, zaś obowiązki dozorczy bursy są nadto uregulowane umową z G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach, którego powyższy dozorca jest funkcjonariuszem.

Dozorca otrzymuje z kasy Bratniej Pomocy uczniów odpowiednią kwotę na wyżywienie pensjonariuszy i jest obowiązany do wydawania im wikt, zatwierdzonego przez dyrektora szkoły.

W roku szkolnym 1927-28 mieszkało i stołowało się w bursie	uczniów	30
W roku szkolnym 1927-28 mieszkało lecz nie stołowało się w bursie	„	2
W roku szkolnym 1927-28 nie mieszkało, lecz stołowało się w bursie	„	17

Zestawienie kasowe za czas od 1. X. 1927 do 30. VI. 1928.

Dochód:

1. Saldo z 30 czerwca 1927	394,25 zł
2. Wpłaty przez uczniów	10 390,70 „
3. Pożyczki z Bratniej Pomocy	5 213,70 „
4. Zwrot komornego przez G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach	326,08 „
Razem dochód	16 324,73 zł

Rozchód:

1. Wikt	9 908,— „
2. Najem bursy	1 500,— „
3. Węgiel	1 223,54 „
4. Dowóz węgla, oraz wywóz kału i popiołu	231,40 „
5. Drzewo opałowe	50,— „
6. Oświetlenie bursy	416,— „
7. Woda	71,07 „
8. Słoma	40,— „
9. Zwrot długu G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach	336,— „
10. Zwrot Bratniej Pomocy	1 498,17 „
11. Ziemniaki	932,— „
12. Zakupno	22,15 „
13. Różne wydatki	67,60 „
Razem rozchód	16 296,73 zł
Pozostałość kasowa (gotówka)	28,— „

XVI.

Oszczędności i stypendja uczniów.

Górnośląski Związek Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach, przejęty troską o byt uczniów kształcących się w tut. Zakładzie naukowym, wydał dnia 25 lutego 1925 — L. dz. 158/25 — polecenie, by kandydaci, wstępujący do szkoły górniczej w Tarnowskich Górach, wykazali się wobec Dyrektora szkoły pewnemi oszczędnościami, które w myśl dalszego polecenia tegoż Związku z dnia 27 kwietnia 1925 — L. dz. B. 370/25/XIII — miały być składane na książeczkę oszczędnościową w Powiatowej Kasie Oszczędności w Tarn. Górach.

Do powyższego polecenia uczniowie niestety nie zastosowali się i dlatego podpisana Dyrekcja przypomina je na tem miejscu z tem, że bez względu na istnienie Bratniej Pomocy, od świeżo przyjętych uczniów wymagać się będzie, by wzorem swych poprzedników gromadzili grosz do grosza i przedkładali jej książeczki oszczędnościowe.

W sprawie oszczędności, złożonych przez byłych uczniów szkoły niemieckiej w książeczkach Miejskiej Kasy Oszczędności w Tarn. Górach, zaznacza się, że powyższa Kasa dnia 18 marca br. oszczędności te zwaloryzowała, podpisana zaś Dyrekcja podjęła i umieściła w tejże kasie na Książeczce Oszczędnościowej Nr. 7354, o czem zawiadomiono pismem z dnia 24-go marca b. r. — L. dz. 303/1928 — Dyrekcję szkoły górniczej w Pyskowicach i co ogłoszono w dziennikach „Polonja“ i „Polska Zachodnia“ a nadto w Tygodniku Tarnogórskim w dniu 1 kwietnia 1928.

Ponieważ wielu byłych uczniów należytości powyższych jeszcze nie podjęło, przeto podajemy poniżej wykaz imienny właścicieli książeczek oszczędnościowych z prośbą, by zwaloryzowane wkładki po wylegitymowaniu się w godzinach urzędowych w Dyrekcji szkoły podjęli.

W y k a z
zwaloryzowanych książeczek oszczędnościowych
byłych uczniów Szkoły górniczej w Tarnowskich Górach.

L. b.	Nr. książki oszczędn.	Nazwisko i imię	Kwota zł gr
1.	6782	Strzoda Jerzy	4.17
2.	6784	Dinter Erwin	28.92
3.	6785	Konrad Eryk	4.94
4.	6829	Gałąska Alfred	72.03
5.	6831	Kowarsch Jerzy	9.38
6.	6834	Gąsiorowski Egon	19.15
7.	6835	Biegon Ernest	28.15
8.	6837	Mondry Paweł	26.28
9.	6855	Meissner Eugenjusz	27.98
10.	6857	Bulla Edmund	40.90
do przeniesienia			261.90

L. b.	Nr. książki oszczędn.	Nazwisko i imię	Kwota zł gr
		z przeniesienia	261,90
11.	6874	Kowoll Karol	6.43
12.	6924	Poplutz Maksymiljan	27.59
13.	6926	Joscht Antoni	31.88
14.	6927	Liebling Alfred	11.99
15.	6955	Sage Karol	3.53
16.	6956	Grzondziel Jerzy	8.45
17.	6962	Grzesik Edward	13.11
18.	6962	Rüdiger Ernest	8.78
19.	6985	Schneik Walter	9.44
20.	6987	Vogt Wilhelm	1.58
21.	7001	Franzel Józef	12.32
22.	7002	Rudek Albert	11.06
23.	7003	Stassig Jerzy	6.02
24.	7004	GlebiŃsch Franciszek	7.52
25.	7005	Metzner Alfred	13.65
26.	7006	Krupa Leon	2.37
27.	7007	Scholz Eugenjusz	2.37
28.	7008	Wystrychowski Bertold	0.78
29.	7009	Pasterny Paweł	2.39
30.	7011	Wieczorek Jan	0.78
31.	7012	Seidel Marcin	4.48
32.	7013	Kowoll Karol	5.30
33.	7014	Malerczyk Józef	1.58
34.	7047	Wistuba Paweł	2.30
35.	5866	Hirsch Ryszard	7.54
36.	6196	Zimny Józef	19.05
37.	6199	Ziołko Hugo	36.20
38.	6406	Kroll Artur	3.64
39.	5886	Kroll Artur	86.43
40.	6408	Stachura Maksymiljan	250.82
41.	6733	Roesenger E.	20.25
42.	6735	Mensek Karol	15.33
43.	7052	Gwoźdź Józef	0.88
44.	7066	Honscha Józef	1.06
		do przeniesienia	898.70

L. b.	Nr. książki oszczędn.	Nazwisko i imię	Kwota zł gr
		z przeniesienia	898.70
45.	7069	Naumann Józef	1.77
46.	6781	Banas Augustyn	36.56
47.	2617	Pawlik Wiktor	34.12
48.	3021	Smuda Peter	31.31
49.	3112	Głania Edmund	16.64
50.	3115	Stokowy Wilhelm	9.98
51.	4001	Kwapuliński Maksymilian	14.83
52.	4101	Hotte Karol	10.39
53.	4579	Konik Paweł	41.53
54.	4612	Gruszka Karol	147.32
55.	5098	Hohmeier Wilhelm	36.56
56.	5101	Duscha Ferdynand	81.22
57.	5153	Przybitschin Józef	16.26
58.	5472	Lihsek Teofil	245.90
59.	5474	Szopiński Herbert	40.09
60.	5498	Krause Walter	12.97
61.	5574	Schneider Jerzy	8.43
62.	6725	Urbański Ryszard	14.82
63.	6412	Krzoska Karol	274.05
64.	6440	Eichwald Gerhard	62.76
65.	6491	Kosubek Wilhelm	77.94
66.	6499	Skupin Alfred	177.83
67.	6502	Klima Paweł	37.25
68.	6526	Hirsch Arnold	1.36
69.	6527	Ludwig Wilhelm	2.69
70.	6528	Kaletta Jerzy	13.04
71.	6530	Schuster Robert	2.69
72.	6561	Muschiol Konrad	27.02
73.	6575	Grunhoff Jerzy	6.05
74.	6601	Piegsa H.	6.75
75.	6603	Hanke Franciszek	41.99
76.	6625	Kozubek Ryszard	28.94
77.	6627	Mżyk Franciszek	43.83
78.	6642	Dyga Jerzy	2.69
		do przeniesienia	2506.38

L. b.	Nr. książki oszczędn.	Nazwisko i imię	Kwota zł gr
		z przeniesienia	2506.38
79.	6645	Szczyguła Jerzy	83.27
80.	6650	Drzyzga Jan	71.48
81.	6689	Klein Eryk	14.96
82.	7690	Kania Alojzy	1.27
83.	6691	Potrawa Emanuel	20.84
84.	6692	Polczyk Józef	32.19
85.	6693	Bona Wilhelm	4.64
86.	6697	Górecki Wilhelm	11.57
87.	6724	Stanulla Kurt	1.02
Razem			2747,62

Co do stypendjów i zapomóg pieniężnych udzielanych uczniom tut. szkoły górniczej przez poszczególne Zarządy kopalnianie zauważamy, że dokładnych dat do nich się odnoszących Dyrekcja nie posiada, gdyż z wyjątkiem Polskich Kopalń Skarbowych w Król. Hucie, które Dyrekcję o przyznawaniu uczniom zapomóg powiadamiały, inne kopalnie tego nie czyniły.

Polskie kopalnie Skarbowe w Król. Hucie udzielały zapomóg po 46,20 zł miesięcznie, uczniom następującym:

z klasy I:

1. Ciskowi Ignacemu	6. Góreckiemu Romanowi
2. Herzogowi Edmundowi	7. Sobierajowi Karolowi
3. Lesikowi Rafałowi	8. Grzesikowi Jakóbowi
4. Woźnemu Józefowi	9. Maroniowi Szczepanowi
5. Burzykowi Józefowi	10. Wineckiemu Józefowi

z klasy II:

1. Bogawskiemu Janowi	4. Makselonowi Walterowi
2. Budziaszowi Kazimierzowi	5. Dombkowi Ludwikowi
3. Maierowi Oskarowi	6. Zagłówkowi Franciszkowi

z klasy III:

1. Gruszcze Gerardowi	4. Pogrzebie Józefowi
2. Gołdzie Florjanowi	5. Spyrze Alfredowi
3. Sobczykowi Franciszkowi	6. Wiśniewskiemu Rudolfowi

Ponieważ daty odnoszące się do przyznawania uczniom stypendjów i zapomóg ze względów statystycznych i administra-

cyjnych, podpisanej Dyrekcji są koniecznie potrzebne, udzielanie zaś zapomóg przez Zarządy kopalń § 14 obowiązującego statutu szkolnego jest bliżej określone, zwraca się przeto podpisana Dyrekcja do wszystkich Zakładów kopalnianych z uprzejmą prośbą, by udzielanie wszelkich zapomóg odbywało się z jej wiedzą, zwłaszcza, że tylko uczniowie dobrze się sprawujący, pilni i wykazujący dobre postępy w naukach, na takie zapomogi zasługują.

XVII.

Opieka lekarska.

Funkcje lekarza szkolnego sprawował od 1 września 1927 do 30 czerwca 1928 Dr. med. Bronisław Hager, zaś lekarza dentysty Dr. Wilhelm Berger w Tarnowskich Górach.

W ciągu roku 1927-28 udzielił Dr. Hager porad lekarskich	105
W ciągu roku 1927-28 udzielił Dr. Berger porad lekarskich	22
Razem	127

Koszta leczenia i leków ponosił G. Z. P. g. h., Z. z. w Katowicach.

XVIII.

Personel kancelaryjny.

Obowiązki kancelistki w Dyrekcji szkoły pełniła w roku szkolnym 1927-28 Słotwińska Róża.

XIX.

Personel dozorczy.

Służbę woźnego szkolnego pełnił w r. 1927-28 Wieczorek Franciszek, zaś służbę dozorcę bursy Kraszewski Jan.

XX.

Uwagi końcowe.

Zwracam uwagę interesowanych, że wszelkie korespondencje w sprawach szkolnych należy kierować na adres Dyrekcji szkoły górniczej w Tarnowskich Górach.

Również proszę, by interesenci, pragnący ze mną mówić w sprawach szkolnych, nie zgłaszali się do mego mieszkania prywatnego, lecz do biura Dyrekcji szkoły górniczej (ul. Karola Miarki 17), gdzie urzęduję codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, od godziny 8 rano do 1 południu, i od godziny 4 południu do 6 wieczór.

Połączenie telefoniczne ze szkołą: Tarnowskie Góry, Nr. 38, z mieszkaniem prywatnym Nr. 552.

Wreszcie zauważam, że rok szkolny 1928-29 rozpocznie się w poniedziałek, dnia 3 września b. r., uroczystym nabożeństwem w tut. kościele parafjalnym, o godzinie 8 rano.

Tarnowskie Góry, dnia 30 czerwca 1928.

(—) Dypl. Inż. Piestrak Feliks.

Biblioteka Śląska w Katowicach

ID: 0030000835598

II 996/89/90/1927/1928

SL